Załącznik do:
Uchwały nr
Rady Gminy w Zblewie
z dnia

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZBLEWO na lata 2014-2020

ZBLEWO, 2014

Spis treści

I. STRATEGIA ROZWOJU GMINY – ZAŁOŻENIA OGÓLNE ... 3
1. Strategiczne podejście do rozwoju gminy ... 3
2. Metodologia opracowania strategii ... 4
2.1 Formułowanie Strategii ... 4
2.2 Zakres prac ... 6
II. PODSTAWY ROZWOJU GMINY ... 8
1. Ogólna charakterystyka gminy ... 8
1.1 Położenie geograficzne ... 8
1.2 Wielkość gminy ... 9
1.3 Charakter gminy ... 9
1.4 Rys historyczny ... 10
2. Zasoby gminy ... 10
2.1 Ludność ... 10
2.2 Zasoby przyrodnicze ... 17
2.3 Zasoby kulturowe ... 24
2.4 Infrastruktura techniczna i społeczna ... 27
2.5 Podstawy gospodarcze ... 41
2.6 Turystyka ... 46
2.7 Sytuacja finansowa gminy ... 48
III. STRATEGIA ROZWOJU GMINY ... 51
1. Analiza SWOT ... 51
2. Wizja i misja gminy ... 53
3. Cele strategiczne, operacyjne i działania na rzecz rozwoju ... 54
4. Propozycje hierarchizacji zadań ... 75
5. Finansowanie Strategii ... 75
6. Współpraca instytucjonalna i programowa ... 76
7. Monitoring ... 77
IV. ZAKOŃCZENIE ... 87
Spis tabel ... 88
Spis rycin ... 89
Spis wykresów ... 89

I. STRATEGIA ROZWOJU GMINY – ZAŁOŻENIA OGÓLNE

1. Strategiczne podejście do rozwoju gminy

Strategia jest dokumentem, który poprzez wykazane działania, w sposób jasny określa kierunki, w jakich powinna zmierzać gmina, aby zapewnić sobie stały, zrównoważony rozwój, a mieszkańcom poprawę jakości warunków życia. Strategia, a w szczególności strategia rozwoju gminy to kluczowy element planowania rozwoju lokalnego. Głównym zadaniem tego dokumentu jest wskazanie wizji oraz strategicznych kierunków rozwoju. Jest to także podstawowy instrument długofalowego zarządzania gminą, pozwalający na efektywne gospodarowanie zasobami, takimi jak: środowisko przyrodniczo-kulturalne, zasoby ludzkie, infrastruktura czy też środki finansowe.

Strategia rozwoju to również sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez skuteczne sterowanie rozwojem gminy. Przedstawia perspektywiczną wizję stanu pożądanego i określenie metod dążenia do jego osiągnięcia.

Określając kierunki rozwoju na najbliższe lata uwzględniono walory danej jednostki oraz jej otoczenia, które stwarzają największe szanse do osiągnięcia zamierzonych celów. Dokument ten bierze równocześnie pod uwagę słabe strony jednostki, starając się zminimalizować ich negatywny wpływ oraz identyfikuje wszystkie możliwe zagrożenia w jej otoczeniu. Podczas określania podstawowych kierunków działania ujęto wszystkie możliwe aspekty funkcjonowania gminy: społeczeństwo, gospodarkę, ekologię, turystykę oraz przestrzeń i infrastrukturę. Na podstawie zidentyfikowanych problemów wytyczono cele strategiczne i operacyjne oraz szczegółowe działania, za pomocą których gmina zmierzać będzie do poprawy jakości życia mieszkańców, która jest głównym celem niniejszego dokumentu.

Podstawowym zadaniem, celem gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej, które nie byłoby w pełni zidentyfikowane na szczeblu centralnym. W tym obszarze dąży się do zapewnienia zagwarantowanej ustawowo dbałości o usługi publiczne oraz skuteczne podejście do rozwiązywania problemów, z jakimi spotykają się na co dzień mieszkańcy gminy, które mają bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców i warunki funkcjonowania lokalnych podmiotów gospodarczych. Efektywne rozwiązanie zidentyfikowanych problemów nie może opierać się wyłącznie na bieżących działaniach, lecz

musi budować podejście systemowe ukierunkowane na przyszłość, co pozwoli na ukształtowanie trwałego rozwoju gminy. Przyspieszenie rozwoju gminy jest więc podstawową przesłanką dla opracowania planu strategicznego. Plan ten zawiera ocenę obecnego stanu na podstawie przeprowadzonej, w ramach niniejszego dokumentu, diagnozy społeczno-gospodarczej, która uwzględnia najważniejsze aspekty życia społeczności lokalnej, które zostały poddane analizie w kierunku zbadania relacji pomiędzy nimi. Pozwoliło to na określenie podstawowych mechanizmów poprawy sytuacji w gminie oraz identyfikację najważniejszych szans i zagrożeń, a następnie na postawie poszczególnych działań określono wizję jej stanu pożądanego.

Strategia stanowi podstawę ubiegania się przez gminę o dofinansowanie z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i innych zewnętrznych źródeł finansowania. Zgodnie z Dyrektywą Unii Europejskiej każda jednostka samorządowa powinna opierać swoje działania inwestycyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej na planie strategicznym. Strategia Rozwoju to przede wszystkim zasadniczy dokument, który po wstąpieniu Polski do UE, wykazywany jest jako podstawa funkcjonowania jednostki samorządowej - gminy Zblewo. Stanowi podstawę do opracowywania programów operacyjnych, planów rozwoju lokalnego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów inwestycyjnych czy budżetów gminy. Nowy okres programowania 2014-2020, który jest jednocześnie nowym okresem finansowania w UE, stwarza gminie Zblewo możliwość pozyskania środków na działania określone w niniejszym dokumencie.

Konieczność posiadania aktualnej Strategii wynika przede wszystkim z uregulowań prawnych, zawartych między innymi w ustawie o samorządzie gminnym oraz ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Posiadanie niniejszego dokumentu to podstawa do działania w długim okresie, będąca jednocześnie zbiorem zadań, które w istotny sposób przyczynią się do poprawy warunków życia w gminie.

2. Metodologia opracowania strategii

2.1 Formułowanie Strategii

W związku z ograniczonymi możliwościami gminy, a przede wszystkim ograniczonym dostępem środków finansowych oraz częstymi problemami w ich pozyskiwaniu istnieje konieczność hierarchizacji działań zawartych w niniejszym dokumencie pod względem ich

ważności, które w sposób znaczący przyczynią się do uzyskania znacznej przewagi konkurencyjnej w regionie, prowadząc przede wszystkim do poprawy warunków życia w gminie. Stanowi to niezbędny element do stworzenia sprzyjających warunków szybkiego i niezakłóconego rozwoju.

Mając na uwadze etapy formułowania Strategii uwzględniono przede wszystkim etap diagnostyczny, planistyczny i metodologiczny. Przystępując do prac nad powstaniem Strategii przyjęto podstawowe założenia, które miały za zadanie zapewnienie skuteczności jej opracowania. Początkowo zdefiniowano najważniejsze problemy na podstawie diagnozy społeczno-gospodarczej, którą sporządzono w oparciu o dane udostępnione przez poszczególne jednostki funkcjonujące w gminie, a także ogólnodostępne dane Głównego Urzędu Statystycznego. Podczas prac o charakterze planistycznym określono stan w jakim powinna znaleźć się gmina w związku realizacją wyszczególnionych działań. Z kolei na konsultacjach społecznych określono podstawowe obszary problemowe, które łącznie z diagnozą dały podstawę do określenia zadań priorytetowych, których realizacja ma przede wszystkim przynieść poprawę jakości warunków życia mieszkańców w gminie.

Cele strategiczne określono w ramach poddanych konsultacjom społecznym następujących obszarów tematycznych: przestrzeń i infrastruktura, turystyka, ochrona środowiska oraz społeczeństwo i gospodarka. Tymi celami są:

1. Stworzenie warunków do zrównoważonego i efektywnego rozwoju społeczno-gospodarczego z uwzględnieniem mechanizmów ekonomii społecznej;
2. Rozwój turystyki i promocja gminy;
3. Poprawa stanu środowiska naturalnego;
4. Funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni wraz z rozwojem infrastruktury.

W procesie opracowywania celów strategicznych i odpowiadających im celów operacyjnych wzięto pod uwagę zgodność z dokumentami strategicznymi na poziomie m.in. wojewódzkim oraz krajowym. Wynika to z tzw. zasady spójności, która jest gwarantem tego, że osiągnięte skutki będą w jak najwyższym stopniu synergiczne ze ścieżką rozwoju całego regionu. Ponadto, z punktu widzenia formalnego, umożliwia to ubieganie się gminy o dofinansowywanie przewidzianych do realizacji przedsięwzięć z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

W procesie realizacji Strategii będzie uczestniczył sektor samorządowy przy współpracy z wieloma partnerami społecznymi, które mają na względzie jakość życia lokalnej

społeczności oraz zwiększenia poczucia przynależności regionalnej. Realizacja poszczególnych zadań powinna się również przyczynić do poprawy pozycji konkurencyjnej gminy i uzyskania odpowiedniej przewagi konkurencyjnej. Na znaczeniu zyskuje tu przede wszystkim odpowiednia promocja, która jest również jednym z głównych priorytetów gminy.

2.2 Zakres prac

Podczas konsultacji społecznych do prac nad przygotowywaniem Strategii Rozwoju Gminy Zblewo 2014-2020 powołano zespoły robocze, składające się z pracowników różnych wydziałów Urzędu Gminy, przedstawicieli jednostek gminnych, organizacji pozarządowych, młodzieży szkolnej oraz przedstawicieli mieszkańców gminy. Każdy zespół, zarówno składający się z młodzieży szkolnej, jak i osób dorosłych, zajmował się odrębnym obszarem tematycznym: przestrzeń i infrastruktura, turystyka, ochrona środowiska, społeczeństwo i gospodarka.

Każdy z zespołów miał identyczne zadania, a mianowicie: sprecyzować najważniejsze problemy w każdej ze sfer, zaproponować sposób ich rozwiązania oraz zhierarchizować według ważności. Ponadto wśród uczestników konsultacji społecznych przeprowadzono badania ankietowe, zawierające ocenę warunków życia w gminie oraz określenie istotności działań dla mieszkańców i rozwoju gminy. Ankietę mogli również wypełnić wszyscy mieszkańcy gminy w związku z udostępnieniem jej na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy Zblewo lub pobranie w punkcie obsługi klienta Urzędu Gminy.

Skład poszczególnych grup młodzieżowych:

- PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA – Sylwia Kowalska, Jagoda Trygalska, Justyna Guzińska, Agata Piekutowska;
- TURYSTYKA - Michał Żabinski, Agata Koss, Martyna Lipińska, Wiktoria Sobiechowska, Julia Herold;
- OCHRONA ŚRODOWISKA – Aleksander Celerek, Marika Mindziul, Wiktor Marciniak, Dominik Porazik;
- SPOŁECZEŃSTWO – Dominika Gulgowska, Paweł Kordecki, Michelle Langowska.

Skład poszczególnych grup dorosłych:

- PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA – Małgorzata Głodek, Arleta Rueck, Piotr Kurowski, Henryk Jankowski, Bogdan Sarnowski, Piotr Chociaj, Jan Mańsk, Jolanta Gdaniec, Maria Rode, Tadeusz Dolny;
- TURYSTYKA – Artur Herold, Elżbieta Glaza, Henryka Wysocka, Teresa Celarek, Mirosław Urban, Janusz Schützmann;
- OCHRONA ŚRODOWISKA - Rita Gollus, Maciej Miksza, Lech Zdrojewski, Regina Umerska, ks. Mieczysław Bizoń, Bogusław Męczykowski;
- SPOŁECZEŃSTWO – Anna Wojak, Katarzyna Kulas, Alina Karbowska, Hanna Dunajska, Emilia Bielska, Maria Tomana, Marek Mischke, Wioleta Dunst, Aneta Jasielska, Teresa Krzyżyńska, Ewa Jędrzejewska, Anna Płoszyńska, Janusz Czubek, Iwona Loroch, Lucyna Błaszak, Beata Cyrson;
- GOSPODARKA – Leszek Burczyk, Jan Szuba, Mieczysław Kośnik, Stanisław Fojut, Ryszard Konewka.

Zaprezentowana ścieżka realizacji Strategii Rozwoju umożliwia uspołecznienie całego procesu. Jest ona więc odzwierciedleniem różnych punktów widzenia i szerokiego spektrum propozycji, co pozwala na najbardziej racjonalne wykorzystanie obecnego potencjału gminy.

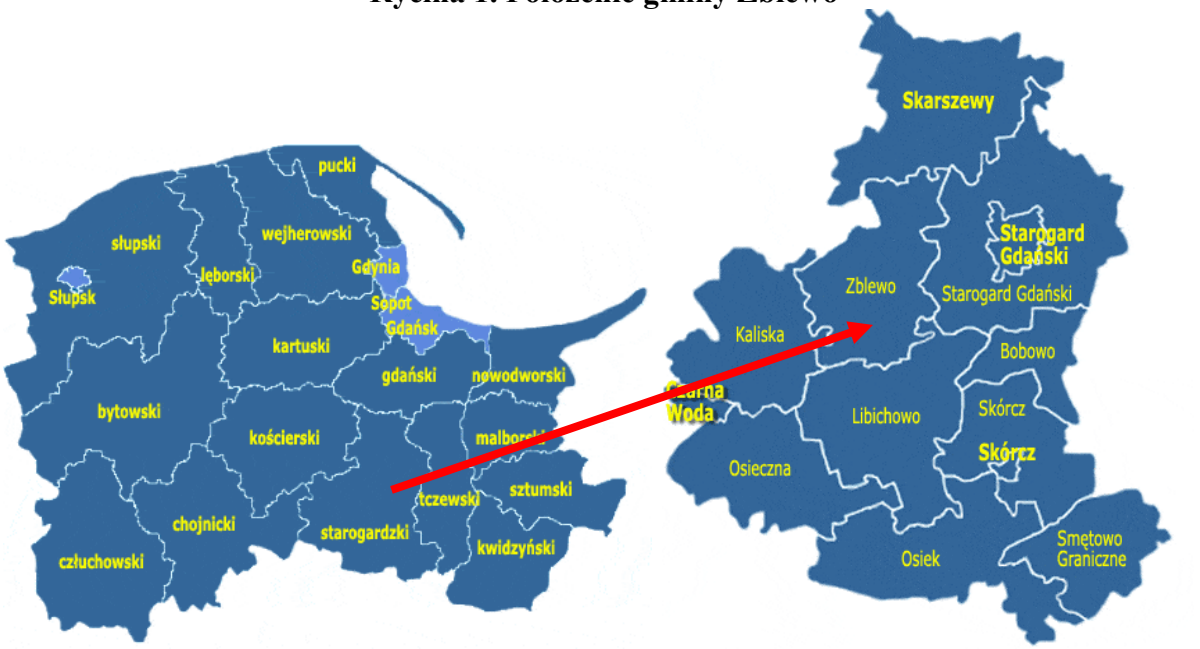
II. PODSTAWY ROZWOJU GMINY

1. Ogólna charakterystyka gminy

1.1 Położenie geograficzne

Gmina Zblewo położona jest w województwie pomorskim, w powiecie starogardzkim, przy skrzyżowaniu drogi krajowej nr 22 Berlin-Królewiec, tzw. „Berlinki", z drogą wojewódzką nr 214 Warlubie - Łeba, w części Pojezierza Starogardzkiego. Gmina pod względem etnograficznym znajduje się na Kociewiu. Przez obszar gminy przepływają rzeki: Wda i Piesienica oraz Kanał Bytoński.

Rycina 1. Położenie gminy Zblewo

Źródło: www.gminy.pl

Gmina Zblewo jest gminą wiejską położoną w południowej części województwa pomorskiego, w powiecie starogardzkim, natomiast siedzibą władz samorządowych gminy jest wieś Zblewo. Gmina graniczy z:

- gminą Skarszewy (na północy),
- gminą Starogard Gdański (na wschodzie),
- gminą Lubichowo (na południu),

- gminą Kaliska (na zachodzie),
- gminą Stara Kiszewa (na północnym-zachodzie) w powiecie kościerskim.

Miejscowość leży również przy strategicznie ważnej magistrali kolejowej Berlin-Królewiec (przy odcinku Tczew-Chojnice).

1.2 Wielkość gminy

Gmina Zblewo zajmuje powierzchnię 137,8 km^2 (13 779 ha). Liczba mieszkańców gminy według stanu na koniec roku 2012 wynosi 11 426 osób (Główny Urząd Statystyczny). Swoim zasięgiem obejmuje 17 sołectw: Białachowo, Borzechowo, Bytonia, Jezierce, Karolewo, Kleszczewo Kościerskie, Lipia Góra Mała, Mały Bukowiec, Miradowo, Cis, Pałubinek, Pinczyn, Radziejewo, Semlin, Tomaszewo, Zawada oraz Zblewo.

Pod względem powierzchni jest jedną z większych gmin w powiecie starogardzkim.

1.3 Charakter gminy

Gmina Zblewo ma charakter rolniczo-turystyczny. Obok licznych gospodarstw indywidualnych rozwija się handel i usługi nastawione głównie na obsługę mieszkańców jak i licznie odwiedzających gminę turystów. Znajdują się tu firmy usługowo-handlowe i wytwórcze. Przeważają usługi: budowlane, drzewne, transportowe oraz handel detaliczny stały. Bogactwem gminy jest malowniczy krajobraz, czyste powietrze oraz sprzyjająca wypoczynkowi atmosfera.

Bogactwem gminy są także walory przyrodniczo-krajobrazowe: jeziora, piękne lasy, pola, łąki. Naturalna uroda tego terenu, czyste powietrze oraz szczególna atmosfera sprawiają, że jest to idealne miejsce wypoczynku i rozrywki. Najcenniejszymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi są:

- różnorodne ekosystemy - lasy, pola, łąki i jeziora polodowcowe,
- różnorodna i bogata flora oraz fauna,
- pomniki przyrody żywej i nieożywionej,
- szlaki turystyczne,
- ścieżki dydaktyczne,
- arboretum w Wirtach z kolekcją drzew pochodzących z różnych stron świata.

Gminę Zblewo można podzielić na trzy części, z których każda charakteryzuje się inną funkcją dominującą: północna część (strefa o dominującej funkcji rolniczej), środkowa

(silnie przebiegających procesów urbanizacyjnych) i południowo-zachodnia (zagospodarowania letniskowego i rekreacyjnego).

1.4 Rys historyczny

Najstarsza wzmianka o Zblewie pochodzi już z 1305 r. Dotyczy ona aktu nadania wsi Stubelow wraz z okolicznymi dobrami Krzyżakom. Nastąpiło to za sprawą Wacława II. Według najstarszych legend przez Zblewo wracał orszak z ciałem zamordowanego przez Prusów św. Wojciecha. Na przełomie XIII i XIV wieku na terenie dzisiejszej gminy Zblewo rozwijały się drobne wioski, słynące głównie z produkcji smoły i obróbki drewna. Przez omawiane tereny przeszły również wojska Napoleona podczas marszu na Moskwę w 1812 r. Rozwój Zblewa przypada na drugą połowę XIX wieku i związany jest przede wszystkim z budową linii kolejowej łączącej Berlin z Królewcem – ważnej strategicznie magistrali kolejowej.

Obecnie gmina Zblewo jest niezwykle atrakcyjnym obszarem, odznaczającym się dużym potencjałem konkurencyjnym w całym regionie, ze względu na ogromny potencjał ludzki, a tereny inwestycyjne oraz przyjazne nastawienie mieszkańców i władz samorządowych stwarzają szerokie możliwości lokowania działalności gospodarczej i biznesu.

Gmina posiada Certyfikat ISO 9001-2009. Zdobyła wiele prestiżowych nagród, m. in.: Nagrody NFOŚ i GW, Nagrodę: Gmina Przyjazna Oświacie, Wyróżnienie: Gmina Przyjazna Środowisku, Gmina Fair Play, Gmina Manager w kategorii gmin wiejskich, Kryształowy HIT Gospodarczo-Samorządowy Regionu Polski Północnej.

2. Zasoby gminy

2.1 Ludność

Demografia jest nauką o prawidłowościach rozwoju zasobów ludności w charakterystycznych warunkach gospodarczych i społecznych na terenie badanej jednostki. Struktura demograficzna natomiast decyduje w głównej mierze o wielu istotnych aspektach społeczno – gospodarczych.

Wpływa m.in. na:

- potencjał rozwoju ekonomicznego,

- społeczny podział pracy,
- zasób siły roboczej,
- stosunki własnościowe.

Struktura demograficzna jest również podstawą do budowania prognozy potrzeb socjalnych w gminie oraz wynikających z nich różnych wydatków i inwestycji strukturalnych. Jest także wyznacznikiem specyficznej dla gminy hierarchii problemów i pomaga zdefiniować obszary wymagające szczególnego wsparcia ze strony samorządu lokalnego czy innych funkcjonujących instytucji. Liczba mieszkańców gminy Zblewo charakteryzowała się tendencją wzrostową na przestrzeni analizowanych lat. W latach 2009-2012 nastąpił wzrost o 343 osoby, co oznacza przyrost ludności o 3,1%. Liczba ludności gminy stanowi 0,5% ludności województwa oraz blisko 9% ludności powiatu starogardzkiego. Struktura taka stwarza możliwość dobrej obsługi ludności, odzwierciedla atrakcyjność gminy i duży potencjał w regionie.

Tabela 1. Ludność ludności wg płci zamieszkała w gminie Zblewo w latach 2009-2012

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012
Ogółem	11 083	11 220	11 288	11 426
Mężczyźni	5 488	5 563	5 588	5 654
Kobiety	5 595	5 657	5 700	5 772

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (stan na 31 grudnia danego roku)

Z powyższych danych wynika, że udział kobiet w całej populacji jest nieco wyższy i w poszczególnych latach wynosił średnio 50,5%. Kształtuje to współczynnik feminizacji (liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn) na poziomie 102. Wskaźnik ten jest stosunkowo niski w porównaniu dla całego kraju (107), województwa pomorskiego (105) czy powiatu starogardzkiego (103).

Intensywność zaludnienia (gęstość zaludnienia) wynosi 83 os/km², w związku z czym można zaliczyć gminę Zblewo do gmin o wysokiej gęstości zaludnienia, tworzącej pasma urbanizujące się. Wzrost liczebności mieszkańców gminy spowodowany jest głównie dodatnim saldem ruchu naturalnego, korygowanym przez ujemne saldo migracji.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności wg płci w gminie Zblewo w latach 2009 - 2012

Wyszczególnienie	Urodzenia żywe				Zgony ogółem			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
Ogółem	143	153	135	172	93	81	85	89
Mężczyźni	60	84	57	74	54	43	46	42
Kobiety	83	69	78	98	39	38	39	47

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (stan na 31 grudnia danego roku)

W analizowanych latach przyrost naturalny był dodatni i wynosił odpowiednio: +50 w 2009 roku, +72 w 2010 roku, +50 w 2011 roku i +83 w roku 2012. Tempo przyrostu naturalnego charakteryzuje się znacznymi wahaniami. Natomiast wskaźnik przyrostu naturalnego ukształtował się w roku 2012 na poziomie około 7,26 promila i był korzystniejszy niż ten sam wskaźnik odnoszący się do całego powiatu starogardzkiego (2,95 promile), województwa pomorskiego (2,0 promile) i do całej Polski (0,04 promila). Podsumowując: wiemy, że problem ujemnego przyrostu naturalnego nie dotyczy gminy Zblewo, wręcz przeciwnie kształtuje się on na wysokim, dodatnim poziomie, co w dłuższej perspektywie będzie wpływać korzystnie na lokalną strukturę społeczną.

Tabela 3. Migracje na pobyt stały z podziałem na miasto i wieś w gminie Zblewo w latach 2008 – 2012

Wyszczególnienie	Zameldowania				Wymeldowania			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
Ogółem	126	111	147	158	136	109	129	94
Miasto	59	61	98	64	56	66	63	53
Wieś	61	45	39	92	63	37	58	37
Zagranica	6	5	10	2	17	6	8	4

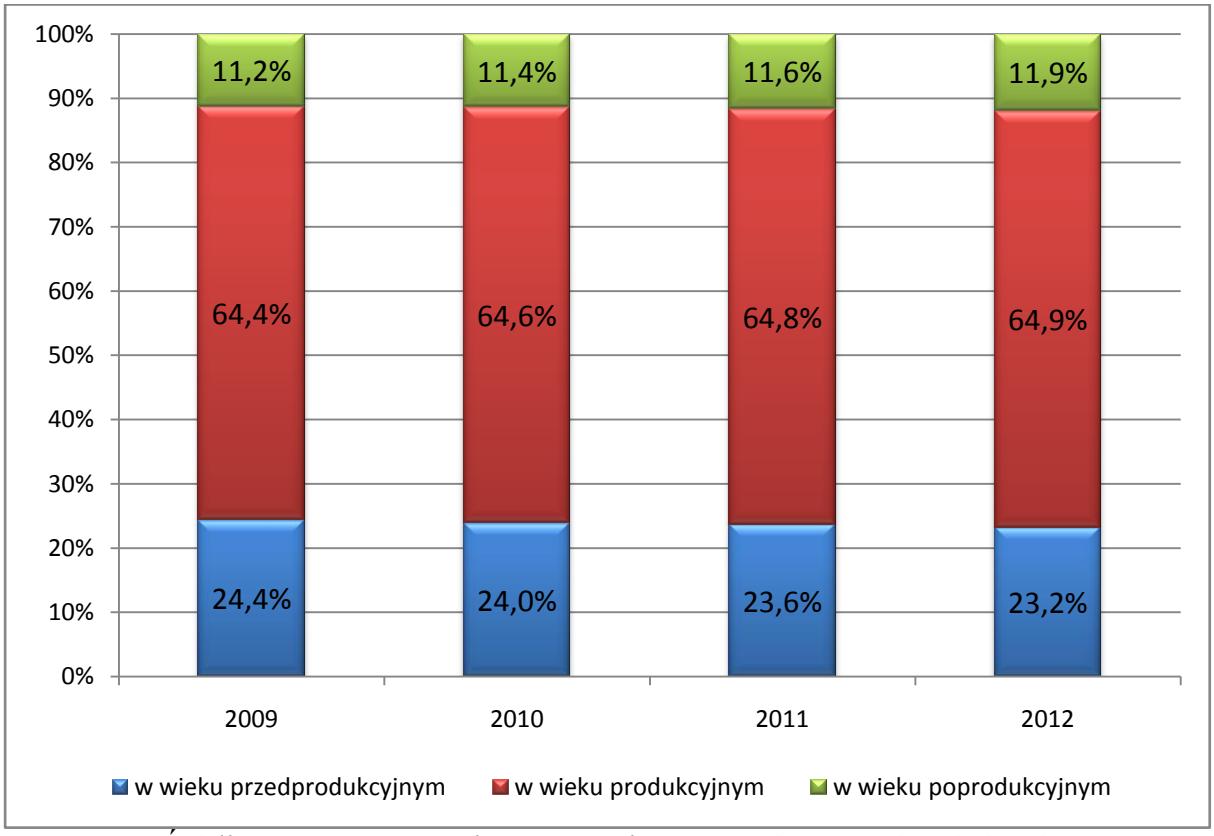
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (stan na 31 grudnia danego roku)

Liczba ludności w gminie Zblewo nie zmniejsza się również w wyniku ruchów migracyjnych. Jedynie w roku 2009 na terenie gminy odnotowano ujemne saldo migracji (-10), natomiast w kolejnych analizowanych latach wskaźnik ten utrzymuje się na poziomie

dodatnim, w roku 2012 uzyskując poziom 64 osób. Jednak wyszczególniając saldo migracji zagranicznych to wskaźnik ten uzyskuje niewielką, ujemną wartość (-2 osoby). Warto zaznaczyć, że większość ludności (szczególnie w roku 2012) wyemigrowała na wieś. W związku z tym największą liczbę wymeldowań odnotowano w miastach.

Gmina Zblewo należy do gmin stosunkowo młodych po względem demograficznym. Dominującą grupą ludności są osoby w wieku produkcyjnym, co świadczy o bardzo korzystnej sytuacji demograficznej. W latach 2009 – 2012 udział tej grupy w ogóle ludności oscylował wokół 64-65%, nieustannie zwiększając swoją wartość. W związku z tym potwierdza się stwierdzenie zawarte powyżej, iż dodatni przyrost naturalny wpływa bardzo korzystnie na strukturę ekonomiczną społeczeństwa.

Wykres 1. Struktura liczby ludności wg wieku ekonomicznego w gminie Zblewo w latach 2009-2012

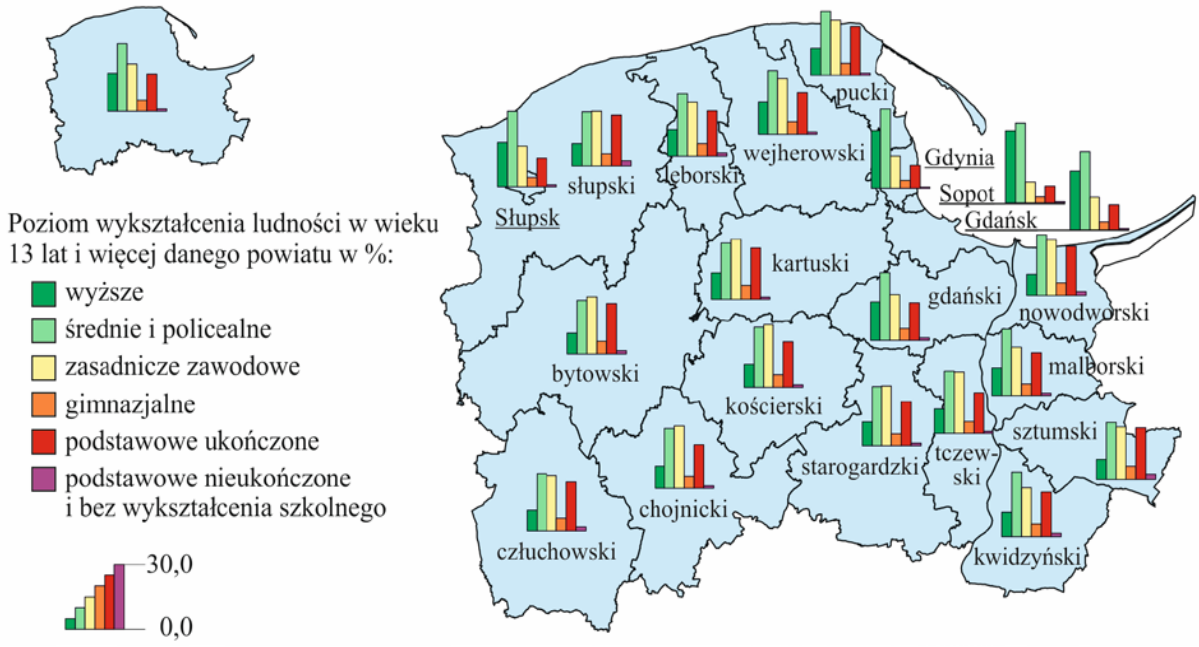
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (stan na 31 grudnia danego roku)

Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym, najmniej korzystnym z punktu widzenia gospodarki, stanowił w roku 2012 jedynie około 11,9% wykazując jednak tendencję wzrostową. Sytuacja taka jest charakterystyczna dla polskiego społeczeństwa i stanowi

zjawisko niepokojące świadczące o starzeniu się społeczeństwa. Cecha ta jest również charakterystyczna dla społeczeństwa żyjącego w rozwijającej się gospodarce. Współcześnie proces starzenia się społeczeństwa nie przynosi jeszcze negatywnych skutków, ale w przyszłości może spowodować zbyt duże obciążenie demograficzne i zatrzymanie rozwoju gospodarczego. Ponadto w 2012 roku 23,2% mieszkańców gminy nie miało ukończonych 18 lat. Odsetek ten jednak na przestrzeni analizowanych lat zmniejszył swoją wartość, co świadczy o tym, że coraz więcej młodych ludzi przemieszcza się do grupy ludności wieku produkcyjnego. Struktura demograficzna jest więc stosunkowo korzystna dla dalszego rozwoju gminy. Wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) ukształtował się na koniec 2012 roku na poziomie 51,1. Jest nieznacznie mniejszy niż dla powiatu starogardzkiego (56,1), województwa pomorskiego (56,6) i podobnie całego kraju (56,6).

Poziom wykształcenia mieszkańców (powyżej 13 lat) gminy Zblewo wg Narodowego Spisu Powszechnego (NSP) z 2002 roku wykazuje, że 34,4% osób legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym, aż 41,6% - podstawowym i niepełnym podstawowym, a jedynie 3,7% ma ukończone studia wyższe. Stanowi to zasadniczą barierę w podejmowaniu zatrudnienia w licznych zlokalizowanych na terenie gminy zakładach pracy. Sytuacja niedostatecznego poziomu wykształcenia lokalnej społeczności implikuje więc potrzebę pilnej interwencji ze strony samorządu lokalnego. Obecna tendencja w gospodarce do wzrostu znaczenia sektora usług, wzmagać będzie zapotrzebowanie rynku pracy na wysokiej klasy specjalistów i bardziej wykwalifikowaną kadrę pracowników. Zgodnie z danymi zawartymi w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zblewo w 2010 roku wykształceniem wyższym legitymowało się już 4,1% ludności, a odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym zmniejszyła się do poziomu 31,9%.

Rycina 2. Struktura ludności (w wieku 13 lat i więcej) według poziomu wykształcenia i powiatów w 2011 r.

Źródło: Ludność w województwie pomorskim, NSP i M 2011, US Gdańsk

Sytuacja dotycząca poziomu wykształcenia na przestrzeni lat uległa zmianie. Dane odnoszące się do powiatu starogardzkiego podkreślają, że liczba osób z wykształceniem wyższym wzrosła niemal dwukrotnie, a osób bez wykształcenia dwukrotnie uległa zmniejszeniu (według danych z NSP 2002 i 2011 – Główny Urząd Statystyczny).

Tabela 4. Liczba bezrobotnych wg płci w gminie Zblewo w latach 2009 – 2012

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012
Bezrobotni ogółem	841	795	873	948
Mężczyźni	338	319	342	415
Kobiety	503	476	531	533

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (stan na 31 grudnia danego roku)

Gmina Zblewo nie jest autarkiczna pod względem ekonomicznym – część jej mieszkańców pracuje poza jej obszarem, dojeżdżając do pracy. Nie niweluje to jednakże (również ogólnokrajowego) problemu bezrobocia w gminie, które – w wartości bezwzględnej

- jest jednym z najwyższych w powiecie (większe jedynie w gminie Skarszewy – 1048, gminie Starogard Gdański – 1024 według danych GUS). Natomiast stopa bezrobocia dla całego powiatu starogardzkiego (wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Starogardzie Gdańskim) jest na bardzo wysokim poziomie osiągając w 2012 roku średnio 19,5%, podczas gdy w województwie była na poziomie ok. 12,7%, a w kraju 12,8%.

Tabela 5. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Zblewo w latach 2009-2012

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	841	795	873	948
w tym kobiety	*503*	*476*	*531*	*533*
z prawem do zasiłku	220	159	180	204
w tym kobiety	*115*	*77*	*93*	*99*
Bezrobotni:				
do 25 roku życia	252	234	254	252
powyżej 50 roku życia	126	137	141	173
długotrwale bezrobotni	349	409	443	476
bez kwalifikacji zawodowych	244	232	294	299
bez doświadczenia zawodowego	205	198	210	205
bez wykształcenia średniego	536	498	564	601
samotnie wychowujący dziecko	71	61	83	103
które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	7	10	15	13
niepełnosprawni	27	29	35	32

Źródło: Sprawozdanie o rynku pracy, PUP Starogard Gdańsk
(stan na 31 grudnia danego roku)

Powyższe dane potwierdzają zjawisko dość znacznego udziału kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych, jednak w ostatnich latach obserwuje się znaczny przyrost liczby mężczyzn w ogólnej liczbie bezrobotnych (w latach 2009-2012 przyrost ten wystąpił o 22,7%, podczas gdy wśród kobiet wyniósł jedynie 5,9%). Najwięcej osób bezrobotnych występuje w najmłodszych grupach wiekowych. Nieznacznie również wzrasta liczba osób

bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat. Dość wysokie bezrobocie w najmłodszych grupach wiekowych uwypukla problem aktywizacji zawodowej młodych ludzi (szczególnie wśród kobiet), która przełożyć się powinna na wzrost wydajności pracy w lokalnej gospodarce. Nasilenie bezrobocia wśród mieszkańców gminy zależy również od zdobytego wykształcenia czy posiadanych lub nie posiadanych kwalifikacji zawodowych. Największą liczbą bezrobotnych odznacza się grupa osób bez wykształcenia średniego, co niewątpliwie odzwierciedla potrzebę podnoszenia kwalifikacji zawodowych, niezbędnych w rozwijającej się gospodarce, która wykazuje się znacznym zapotrzebowaniem na pracowników z wysokim, specjalistycznym wykształceniem. Potwierdza to konieczność położenia nacisku na edukację, ponieważ osobom z niższym wykształceniem o wiele trudniej jest znaleźć pracę.

Wzrost bezrobocia można także zaobserwować w grupach osób z obciążeniem społecznym: wśród kobiet samotnie wychowujących dzieci (w analizowanym okresie wzrost o 45%), osób po odbyciu kar pozbawienia wolności (niemal dwukrotny wzrost) oraz wśród osób niepełnosprawnych (o 18,5%).

2.2 Zasoby przyrodnicze

Walory środowiskowe

Gmina Zblewo położona jest w obrębie mezoregionów: Borów Tucholskich Wschodnich, Pojezierza Starogardzkiego oraz na styku z Pojezierzem Kaszubskim. Bory Tucholskie Wschodnie charakteryzują się małą żyznością gleb oraz przewagą lasów (w przeważającej części borów sosnowych). Posiadają walory przyrodnicze należące do bardzo cenionych nie tylko w Polsce, ale również za granicą. W tym rejonie występuje równinne ukształtowanie terenu, urozmaicone występowaniem jezior, dolin rzecznych, wytopisk i terenów bagiennych. Cechy te świadczą o umiarkowanym zróżnicowaniu krajobrazu. Natomiast Pojezierze Starogardzkie charakteryzuje się żyznymi glebami brunatnymi, głównie użytkowanym jako grunty orne oraz jednorodna powierzchnia wysoczyzn morenowych falistych i równinnych. Odrębną jednostką jest dolina Piesienicy przecinająca obszar gminy z południowego – zachodu w kierunku północnego – wschodu.

Gmina Zblewo jest również częścią, niewyodrębnionego geograficznie, podregionu kaszubsko – kociewskiego, który jest najbardziej urozmaiconym obszarem województwa

pomorskiego pod względem przyrodniczym. Gmina jest reprezentowana przez trzy podstawowe ekosystemy:

- leśne – w przewadze bory sosnowe – w północnej i centralnej części gminy lasy są rozdrobnione, w części zachodniej i południowej występują lasy o zwartej strukturze,
- tereny hydrogeniczne – takie jak: torfowiska, szuwary, łąki, jeziora, rzeki, cieki wodne,
- ekosystemy związane z krajobrazem wiejskim – agrocenozy oraz zieleń kulturowa.

Na terenie gminy Zblewo, spośród form ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody występują:

1) Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich – (powierzchnia całkowita 65 780 ha – w tym na terenie gminy Zblewo – 2 850 ha), stanowi w większości równinę sandrową urozmaiconą przez liczne zagłębienia wytopiskowe. Obszar porośnięty przez bory sosnowe z zachowanymi fragmentami starodrzewu, objęty został ochroną ze względu na rozległy i zwarty kompleks borów sosnowych, na właściwych im siedliskach i występowanie licznych reliktów z okresu borealnego oraz bogatą faunę i walory krajobrazowe.
2) Obszar Natura 2000 specjalnej ochrony ptaków „Bory Tucholskie" PLB 220009 - obszar, będący największym obszarem specjalnej ochrony ptaków w Polsce, obejmuje znaczną część Borów Tucholskich tworzących jeden z największych krajowych kompleksów leśnych. Porastają one piaszczystą równinę sandrową, rozciętą dolinami Brdy i Wdy oraz ich dopływów. W ostoi występuje co najmniej 28 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Gniazduje tam 107 gatunków ptaków. W obszarze lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: bielik (PCK), kania czarna (PCK), kania ruda (PCK), podgorzałka (PCK), puchacz (PCK), rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, zimorodek, żuraw, gągoł, nurogęś, tracz długodzioby (PCK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje błotniak stawowy. W okresie wędrówek występuje co najmniej 1% populacja szlaku wędrownego (C2) łabędzia krzykliwego (do 400 osobników) i żurawia (do 1800 osobników na noclegowisku).
3) 11 pomników przyrody ustanowionych przez Wojewodę Gdańskiego.

Tabela 6. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Zblewo

L.p	NR rejes	Rodzaj	Gatunek	Obwód	Data powołania	Położenie
1.	60	głaz	-	3,52	1955-01-24	Zblewo, ul. Kościerska 17, na polu
2.	61	głaz	-	14,04	1955-01-24	m. Pinczyn, ul. Mostowa 6a
3.	62	drzewo	lipa drobnolistna	6,9	1955-01-24	przy szosie Borzechowo - Wirty
4.	143	głaz	-	10	1966-12-31	L. Gaj, o. 12ak
5.	217	drzewo	dąb szypułkowy	4,45	1968-08-08	200m od dr. Radziejewo - Szteklin
6.	220	drzewo	dąb szypułkowy	3,87	1968-08-08	Wirty, Nr 1
7.	221	drzewo	dąb szypułkowy	4,98	1968-08-08	Zblewo, 500m w stronę Radziejewa
8.	363	drzewo	dąb szypułkowy	5,5	1978-04-20	m. Radziejewo, park
9.	364	drzewo	dąb szypułkowy	5,2	1978-04-20	m. Radziejewo, park
10.	365	drzewo	lipa drobnolistna	4,51	1978-04-20	m. Radziejewo, park
11.	793	drzewo	dąb szypułkowy	7,65	1991-03-14	na PN. od Radziejowa, na polu

Źródło: Urząd Gminy Zblewo (stan na 16.09.2013 r.)

4) użytki ekologiczne:

- „Kaczaki” (6,37 ha);
- „Łoza nad Piesienicą” (3,99 ha);
- „Czyżne nad Jeziorem Bochorzewskim” (2,98 ha);
- „Niedzierzwna” (6,53 ha).

Ponadto lasy zajmują 28,4% (4013,1 ha) całkowitej powierzchni gminy Zblewo, podczas gdy w całym powiecie lasy zajmują 42,4% powierzchni, natomiast w całym województwie 36,3%, a w kraju 29,3%. W przeważającej części grunty leśne są własnością Skarbu Państwa (81% w 2012 roku).

Tabela 7. Leśnictwo we wszystkich formach własności w gminie Zblewo w latach 2009 - 2012

Wyszczególnienie (w ha)	2009	2010	2011	2012
Lesistość (%)	28,40	28,40	28,40	28,40
Lasy ogółem	4012,3	4011,5	4015,4	4013,1
Grunty leśne publiczne ogółem	3221,3	3250,9	3250,9	3250,9
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	3221,3	3250,9	3250,9	3250,9
Grunty leśne prywatne	791,0	760,6	764,5	762,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (stan na 31 grudnia danego roku)

Niezwykle interesującym i wartościowym obiektem przyrodniczym gminy jest Arboretum w Wirtach. Jest to najstarszy w Polsce leśny ogród dendrologiczny i znajduje się pod zarządem Lasów Państwowych Nadleśnictwa Kaliska (Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Gdańsku). Ważnym celem jego działalności jest propagowanie wiedzy o przyrodzie, lesie i doświadczalnictwie leśnym, o historii lasów i leśnictwa na Pomorzu. Obecnie na terenie 33,61 ha rośnie blisko 145 gatunków, odmian i form roślin iglastych i 310 liściastych, a także około 150 gatunków runa leśnego. W arboretum znajduje się najstarszy w Polsce okaz orzecha pośredniego.

Na terenie gminy znajduje się wiele atrakcyjnych pod względem turystycznym, czystych jezior (14 według danych z Urzędy Gminy Zblewo), spośród których wyróżniają się 3 największe: Borzechowskie Wielkie (najgłębsze jezioro na Kociewiu), Niedackie oraz Szteklińskie. Jeziorami, które charakteryzują się I i II klasą czystości, z zagospodarowanymi kąpieliskami są:

- Jezioro Borzechowskie Wielkie – przy ośrodku wypoczynkowym „NEPTUN" i „JEZIORNIK";
- Jezioro Niedackie – przy ośrodku wypoczynkowym „TWARDY DÓŁ";
- Jezioro Ostrowite w Małym Bukowcu.

W wodach jezior żyją m.in.: trocie, płocie, lipienie, pstrągi, karasie, liny, szczupaki oraz rzadziej – sandacze, węgorze, raki. W obrębie flory ciekawostkę stanowi wiele gatunków roślin reliktowych występujących na torfowiskach w okolicach jeziora Niedackiego. Inne zasoby wodne gminy to: rzeka Wda, rzeka Piesienica oraz Kanał Bytoński.

Ochrona środowiska

Warunki aerosanitarne

Wysoka wartość walorów istniejących zasobów przyrodniczych zwiększa wymagania z zakresu ochrony środowiska naturalnego – zarówno ochrony przed nadmierną ilością zanieczyszczeń emitowanych do środowiska, jak i zbyt intensywną jego eksploatacją. Wymagana jest więc możliwie najbardziej proekologiczna postawa zarówno sektora publicznego, jak i prywatnego.

Na podstawie danych z Urzędu Gminy Zblewo za emisję szkodliwych gazów do atmosfery w gminie odpowiadają przede wszystkim: gęsta zabudowa osiedlowa Zblewa, Pinczyna, Borzechowa i Bytoni, jak również osiedla popegeerowskie. Stan zanieczyszczenia powietrza oceniany jest ze względu na ochronę życia ludzi na podstawie zanieczyszczeń powierzchniowych takich jak: dwutlenek siarki, azotu, suma tlenków azotu, pył powierzchniowy PM10, tlenek węgla, benzen, ozon, benzo(a)piren oraz oznaczenie metali w pyle zawieszonym. Gmina Zblewo znajduje się w strefie kwidzyńsko – tczewskiej pomiaru powietrza w województwie pomorskim. W powiecie starogardzkim – w tym w gminie Zblewo, zostały niedotrzymane poziomy dla pyłu PM10 oraz benzo(a)piranu. Uchwałą „Nr 832/XXXV/09 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 maja 2009 roku przyjęto „Program ochrony powietrza dla strefy kwidzyńsko – tczewskiej", mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10, dwutlenku siarki SO2 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, których przekroczenia wskazały oceny jakości powietrza za lata 2005, 2006 i 2007 wykonane przez Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Gdańsku.

W gminie Zblewo głównymi źródłami zanieczyszczeń są:

- indywidualne źródła ciepła zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej;
- lokalne kotłownie ogrzewające zakłady usługowo-produkcyjne, obiekty użyteczności publicznej, obiekty usługowe;
- emisja technologiczna z zakładów produkcyjno-usługowych;
- zanieczyszczenia komunikacyjne (emisja liniowa z drogi krajowej nr 22 oraz z drogi wojewódzkiej nr 214).

Warunki akustyczne

Według Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zblewo (marzec 2011 – maj 2012 rok) dla obszaru gminy i jej otoczenia obowiązują następujące, dopuszczalne poziomy hałasu powodowanego przez drogi:

- dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży - w porze dziennej 55 dB i w porze nocnej 50 dB;
- dla terenów zabudowy zagrodowej i terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej – w porze dziennej 60 dB i w porze nocnej 50 dB.

Dla pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu (z wyjątkiem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie energetyczne), dopuszczalny poziom hałasu wynosi: dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży - w porze dziennej 50 dB i w porze nocnej 40 dB, a dla terenów zabudowy zagrodowej i terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej - w porze dziennej 55 dB i w porze nocnej 45 dB.

W gminie Zblewo do źródeł pogarszających warunki akustyczne należą:

- ruch kołowy odbywający się na drogach: krajowej nr 22 Tczew – Chojnice, wojewódzkiej nr 214 oraz powiatowych i gminnych. W przypadku drogi krajowej nr 22 uciążliwości hałasowe występują nie tylko w porze dziennej, ale coraz częściej w porze nocnej, ze względu na ruch tranzytowy.
- linia kolejowa Tczew - Chojnice charakteryzująca się umiarkowanym natężeniem ruchu zarówno osobowego jak i towarowego i związaną z tym znaczną uciążliwością akustyczną. Jedynie na obszarach pozbawionych przeszkód terenowych lub na odcinkach przebiegu kolei przez tereny zwartej zabudowy hałas kolejowy może mieć istotne znaczenie.
- obiekty przemysłowo-usługowe.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Przez centralny fragment gminy Zblewo przebiega linia napowietrzna 110 kV relacji Starogard – Czarna Woda – Czersk. Stacja transformatorowa 110/15 kV GPZ Starogard znajduje się poza granicami gminy (w Starogardzie Gdańskim). Na terenie gminy Zblewo

źródłami promieniowania elektromagnetycznego są również stacje bazowe telefonii komórkowej, zlokalizowane w miejscowościach: Jezierce (1 wieża), Pinczyn (1 wieże), Zblewo (4 wieże) i Miradowo (1 wieża).

Stan zanieczyszczenia wody

Źródłem zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych mogą być nawozy, zarówno sztuczne jak i organiczne oraz chemiczne środki ochrony roślin stosowane w rolnictwie. Gmina leży w zlewni rzeki Piesienicy, w jej bliskim sąsiedztwie, i jest terenem częściowo rolniczym, co może mieć wpływ na dodatkowe zanieczyszczenie rzeki azotanami. W wyniku zrzutów oczyszczonej wody z oczyszczalni w Zblewie do rzeki Piesienicy występuje potencjalne zagrożenie zanieczyszczeniem wód powierzchniowych.

Przekształcenia litosfery

Przejawami przekształceń litosfery na obszarze gminy Zblewo są:

- skutki rolniczego użytkowania ziemi;
- niewielkie skarpy wzdłuż dróg oraz nasypy w obrębie terenów zainwestowanych;
- lokalne wyrobiska po eksploatacji kruszyw budowlanych – głównie zarejestrowane złoże piasku ze żwirem w Pinczynie.

Środowisko przyrodnicze obszaru gminy Zblewo wykazuje znaczne zróżnicowanie struktury i w efekcie odporności na obciążenie antropogeniczne i zdolności do regeneracji:

- najmniej odporne na bodźce kinetyczne są tereny pagórków wysoczyzn morenowych, zbocza doliny Piesienicy i Wdy, zbocza erozyjne mniejszych cieków oraz rynna Jezior Raduńskiego i Jeziora Gregorek,
- największa odporność środowiska występuje w naturalnych warunkach w obrębie terenów wysoczyznowych i sandrowych.

Jednak w wyniku działalności człowieka i wywołanych nią przekształceń środowiska w wielu rejonach nastąpiło znaczne obniżenie potencjału samoregulacyjno-odpornościowego tych terenów. Zdolność do regeneracji jest ograniczona przede wszystkim ze względu na zubożenie ekologiczne i gospodarczy charakter lasów. Największe wsie koncentrują się w centrum gminy i należą raczej do zwartych jednostek osadniczych z tendencją do rozpraszania: Zblewo, Pinczyn i Bytonia. Wsie położone w południowej części gminy znajdują się w enklawach bezleśnych, gdzie naturalne, otaczające je bariery ekofizjograficzne

w postaci kompleksów leśnych oraz jezior ograniczają ich możliwości rozwojowe, co powoduje, że wsie te (Mały Bukowiec i Borzechowo) utrzymują w miarę zwartą zabudowę. Natomiast wsie w części północnej gminy Zblewo mają wiele miejsca do rozwoju.

Użytkowanie terenu w gminie Zblewo jest generalnie zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi.

2.3 Zasoby kulturowe

Na terenie gminy Zblewo wg Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku znajduje się 5 obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych (stan na 6.12.2013). Stan zachowania obszarów i obiektów kulturowych, zabytkowych jest zróżnicowany. Procesy urbanizacyjne w ostatnich latach w sąsiedztwie wskazywanych do ochrony historycznych układów przestrzennych, często przebiegały bez poszanowania walorów kulturowych, historycznych i krajobrazowych. W związku z ochroną zabytków na terenie gminy ważne jest:

- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
- wzmocnienie tożsamości kulturowej oraz upowszechnienie wiedzy o dziedzictwie kulturowym i walorach turystycznych gminy.

Tabela 8. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych w gminie Zblewo

Data wpisu do rejestru zabytków	Obiekt	Miejscowość
1984-12-21	Chata	Borzechowo
1998-04-28	Kościół parafialny p.w. Św. Anny wraz z terenem przykościelnym	Borzechowo
1998-09-17	Zespół dworsko-parkowy z folwarkiem (dwór, stajnia i magazyny, jałownik, kuźnia, stelmacharnia, warsztat, wozownia, budynek inwentarski, wieża ciśnień, park)	Miradowo
2004-11-10	Kościół parafialny p.w. Św. Michała Archanioła wraz z murem oraz terenem przykościelnym w obrębie muru	Zblewo
2008-10-01	Kościół parafialny p.w. Św. Elżbiety wraz z d. cmentarzem w obrębie działki, pomnikiem ks. S.Hoffmanna i starodrzewem	Pinczyn

Źródło: *Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Gdańsku, www.ochronazabytkow.gda.pl*

Ponadto oprócz zabytków wyszczególnionych w powyższej tabeli wyróżnia się wiele innych obiektów charakteryzujących się wysokimi walorami kulturowymi. Są to nie tylko pojedyncze obiekty (tj.: kościoły, kapliczki, młyn, liczne domy, bramy, budynki gospodarskie, elementy małej architektury, itp.), ale również zespoły przestrzenne wsi, zagród, zespoły folwarczne, cmentarze oraz drogi.

Do czynników kulturowych wpływających na tożsamość regionalną mieszkańców gminy można zaliczyć ponadto następujące obiekty:

- elementy średniowiecznej struktury osadniczej w postaci grodzisk i osad lokacyjnych;
- układy osad, wsi folwarcznych, traktów komunikacyjnych;
- znaleziska archeologiczne;
- historyczny trakt komunikacyjny, drogowy i kolejowy, łączący Berlin z Królewcem (Trakt Chojnicki);
- historyczna architektura i budownictwo; na terenie gminy następujące wsie posiadają wysokie wartości kulturowe w skali regionu: Zblewo i Borzechowo – wsie placowe, Miradowo – wieś folwarczna, Kleszczewo, Nowy Cis i Pinczyn – wsie ulicowe.

Na uwagę zasługują również stanowiska archeologiczne zlokalizowane na terenie gminy. Obiekty zabytkowe kształtują w dużej mierze tożsamość kulturową, stanowią żywy obraz dziejów regionu i korzeni etnicznych jego mieszkańców. Stanowią również istotny element krajobrazowy, nadając terenom niepowtarzalny charakter i podnosząc walory krajoznawcze.

Ważnym ogniwem umacniania tożsamości kulturowej i promowania gminy są różne imprezy artystyczne promujące lokalne walory. Wśród imprez, które odbyły się na terenie gminy Zblewo w 2012 roku na uwagę zasługują:

1) **Gala rozdania nagród "Kociewskie Pióro" –** impreza cykliczna organizowana przez Towarzystwo Społeczno Kulturalne im. Małgorzaty Hillar w Zblewie. Nagroda „Kociewskie Pióro" ma na celu uhonorować osoby, które swoją pracą zasłużyły się dla Kociewia.
2) **"Gala Wręczenia Nagród Wójta" –** impreza cykliczna mająca na celu uhonorować osoby zasłużone dla społeczności gminy Zblewo w następujących kategoriach: społeczno-gospodarcza, kulturalno-oświatowa, sportowa oraz rolnictwo,
3) **Przegląd Orkiestr Dętych Województwa Pomorskiego –** impreza cykliczna - spotkanie różnych orkiestr – od strażackich, po kościelne i zawodowo grające. Stanowi to sposób promocji poszczególnych gmin reprezentowanych przez orkiestry.

4) **Mistrzostwa Województwa Pomorskiego "STRONG MAN" –** impreza sportowa ciesząca się dużą popularnością nie tylko wśród mieszkańców gminy Zblewo, ale także mieszkańców powiatu starogardzkiego. Organizatorem Mistrzostw jest gmina Zblewo.
5) **„Festyn Kociewski" -** cykliczna dwudniowa impreza rekreacyjno-sportowa na skalę województwa pomorskiego. Podczas festynu reprezentowana jest kultura Kociewia, ze wszystkimi jej elementami, począwszy od występu zespołu folklorystycznego, który promuje na Festynie Kociewie, prezentując obecnym gościom gwarę kociewską, strój kociewski, a także unikatowe dźwięki muzyki wykonywane z dużym zaangażowaniem. Kolejnym elementem kultury Kociewia jest domowa kociewska kuchnia, ciesząca się dużym zainteresowaniem wśród przybyłych gości.
6) **Koncert Pieśni Kościelnej** - impreza cykliczna na skalę województwa pomorskiego. Dzięki temu wydarzeniu gmina zdobywa jeszcze większą renomę, a tym samym promocję. Pierwszy koncert został zorganizowany 3 maja 2005 roku w ramach obchodów 700-lecia Zblewa. Pochlebne recenzje jakie ukazały się w mediach utwierdziły organizatorów w kontynuacji tego przedsięwzięcia. Obecność gości umożliwia zaprezentowanie kociewskiej wsi oraz jej walorów krajobrazowych i turystycznych. Tego rodzaju impreza jest szczególną okazją do promocji gminy Zblewo i podmiotów ją współorganizujących. Dotychczas zorganizowane koncerty zostały wpisane do Kalendarza Imprez Kulturalnych w Powiecie Starogardzkim.
7) **Koncert Muzyki GOSPEL -** w ramach Międzynarodowego Festiwalu Muzyki GOSPEL, 15 sierpnia, odbywa się koncert światowych sław w Kościele Św. Michała Archanioła w Zblewie. Misją Festiwalu jest popularyzacja i rozwój muzyki chrześcijańskiej, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki gospel.
8) **Biesiada Rolnicza** – impreza ta odbywa się jesienią w gminie Zblewo. Biesiada Rolnicza jest świętem, a jednocześnie podsumowaniem trudu rolników z terenu naszej gminy. Z jednej strony jest okazją do świętowania dla rolników , z drugiej - formą podziękowania im za ich ciężką pracę w gospodarstwie.

Najważniejszymi ośrodkami kulturalnym gminy Zblewo są: Gminny Ośrodek Kultury im. Małgorzaty Hillar oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Zblewie wraz z filliami w Pinczynie im. Franciszki Powalskiej i Borzechowie mieszcząca się w zabytkowej Chacie Kociewskiej.

Głównym zadaniem Gminnego Ośrodka Kultury w Zblewie jest inicjowanie wszelkich form działalności statutowej, mających na celu stałe rozszerzanie i pogłębianie procesu upowszechniania kultury oraz wspomaganie działań promocyjnych gminy. W związku z tym prowadzona jest wielotorowa działalność, której celem jest zaspokojenie w miarę możliwości i posiadanych zasobów, oczekiwań mieszkańców. Przy Ośrodku działała m.in.: Chór MELODIA, zespół folklorystyczny RODZINA, Koło Gospodyń Wiejskich, Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, zespół „AKORD". Prowadzone są również działania, których celem jest integrowanie środowiska oraz poszerzanie wiedzy o kulturze.

2.4 Infrastruktura techniczna i społeczna

Szeroko rozumiana infrastruktura, którą dysponuje gmina – sprawny transport, zasoby mieszkaniowe, infrastruktura usługowa oraz niezbędne we współczesnym świecie do życia i prowadzenia działalności media (zarówno tradycyjne, jak energia czy woda, jak i nowoczesne - Internet) stanowią niezbędny warunek sprawnego funkcjonowania danej jednostki. Korzyści z dobrze rozwiniętej infrastruktury bezpośrednio wpływają na parametry osiągane przez gminę, świadczą o jakości życia w niej oraz atrakcyjności inwestycyjnej.

Infrastruktura techniczna

Infrastruktura drogowa

Układ drogowy gminy Zblewo opiera się na ciągu komunikacyjnym złożonym z drogi krajowej nr 22 (relacja: granica województwa – Człuchów – Chojnice – Starogard Gdański – granica województwa) oraz drogi wojewódzkiej nr 214 (relacja: Warlubie – Kościerzyna – Lębork – Łeba). Droga krajowa przebiega w relacji wschód – zachód, od granicy gminy Zblewo w miejscowości Miradowo do granicy gminy w miejscowości Bytonia, natomiast droga wojewódzka nr 214 w relacji północ – południe do granicy gminy, przez miejscowości: Zblewo, Borzechowo do granicy gminy, skrzyżowanie dróg zlokalizowane jest w południowej części miejscowości Zblewo. Uzupełnienie podstawowego układu drogowego gminy stanowią drogi powiatowe i gminne.

Tabela 9. Infrastruktura drogowa w gminie

Wyszczególnienie	Długość w km		Rodzaj nawierzchni
Drogi krajowe		10,591	Utwardzone
Drogi wojewódzkie		12,025	Utwardzone
Drogi powiatowe		27,089	Utwardzone
Drogi gminne (publiczne)	154,641	22,015	Utwardzone
		132,641	Gruntowe

Źródło: Dane Urzędu Gminy Zblewo, 2013

W skład dróg powiatowych wchodzą:

- nr 2703G Wałówko-Karolewo,
- nr 2702G Zblewo-Pinczyn-Piesienica,
- nr 2704G DK nr 22-Borzechowo-Mały Bukowiec,
- nr 2721G odc. Szteklin-Radziejewo.

Łączna długość dróg publicznych na terenie gminy Zblewo wynosi 204,35 km, w tym o nawierzchni utwardzonej – 71,705 km (35,1%) i nawierzchni gruntowej – 132,641 km (64,9%).

Stan techniczny sieci transportowej jest zadowalający, jednak występują odcinki, które wymagają modernizacji w celu umożliwienia użytkownikom bezpiecznego i komfortowego przemieszczania się. Ważna jest systematyczna modernizacja nawierzchni dróg o różnym znaczeniu, budowa nowych dróg oraz utwardzanie dojazdów do posesji bądź pól. Ważne jest także utrzymywanie w dobrym stanie technicznym poboczy oraz budowa nowych chodników, w celu ułatwienia ruchu pieszym.

Infrastruktura kolejowa oraz komunikacja autobusowa

Przez teren gminy Zblewo przebiega linia kolejowa nr 203 Tczew – Chojnice – Piła – Kostrzyn. Jest to linia czynna, o znaczeniu lokalnym, niezelektryfikowana. W jej ciągu występuje 13 przejazdów – skrzyżowań z drogami na terenie gminy Zblewo. To jedyna linia transportu kolejowego przebiegająca przez teren gminy, niegdyś była ważną magistralą kolejową Królewiec - Berlin.

Na terenie gminy Zblewo funkcjonują 4 stacje kolejowe, zlokalizowane są w miejscowościach: Zblewo (dwu-peronowy), Bytonia, Piesienice i Pinczyn.

Komunikacja autobusowa stanowi podstawowy środek transportu zbiorowego na obszarze gminy Zblewo. W głównej mierze prowadzona jest ona przez PKS Starogard Gdański. Najważniejszymi trasami przebiegu tej formy komunikacji są ciągi dróg powiatowych, drogi wojewódzkiej oraz krajowej. Komunikacja autobusowa PKS łączy miejscowości gminy Zblewo z miejscowościami zarówno gmin ościennych jak i dalszych, jednocześnie zapewniając obsługę większości obszaru gminy.

Wodociągi

Na terenie gminy Zblewo blisko 95% ogólnej liczby mieszkańców zaopatrywanych jest ze zbiorowych systemów wodociągowych (instalacji wodociągowej), zasilanych w wodę z 5 funkcjonujących ujęć wody. Ujęcia te znajdują się w Zblewie, Jeziercach, Borzechowie, Małym Bukowcu i miejscowości Cis. Długość czynnej sieci rozdzielczej wynosiła w 2011 roku 165 km (taka sama długość sieci wodociągowej została odnotowana również w 2012 roku).

Zużycie wody przez jednego mieszkańca na dobę wynosi 55,3 dm^3. Średnie dobowe zużycie wody do celów komunalnych wyniosło 774,22 dm^3, a do celów przemysłowych 51 dm^3. Za zaopatrzenie gminy w wodę odpowiada Zakład Komunalny Gminy Zblewo, którego udział w całkowitym zaopatrzeniu gminy wynosi w 99,9%, a jego wielkość produkcji wynosi średnio 1101,37 m^3/d (dane z 2011 roku według bazy danych o rozwoju i stanie środowiska w województwie pomorskim, www.infoeko.pomorskie.pl).

Tabela 10. Wodociągi w gminie Zblewo w latach 2008-2011

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011
Długość czynnej sieci rozdzielczej (w km)	161,6	161,6	164,7	165
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	10 452	10 507	10 642	10 712
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	94,7	94,8	94,8	94,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (stan na 31 grudnia danego roku)

Gospodarka ściekowa

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w gminie Zblewo w 2012 roku wynosiła 88,6 km, w tym grawitacyjnej 68,96 km, co kształtuje stopień skanalizowania gminy na poziomie ok.70 %. Ponad 7,8 tyś. mieszkańców gminy korzysta z sieci kanalizacyjnej, co daje 68,8 % ogółu korzystających. Gmina posiada jedną biologiczną oczyszczalnię ścieków, której średnia dobowa przepustowość wynosi 800 m3/dobę (natomiast maksymalna przepustowość to 1200 m3/dobę). Jej potencjał pozwala na obsłużenie 8 tys. mieszkańców (8000 RLM). Odbiornikiem ścieków jest rzeka Piesienica.

Tabela 11. Kanalizacja w gminie Zblewo w latach 2008-2011

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	30,0	54,0	56,6	56,5
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	803	1177	1177	1177
Ścieki odprowadzone (dam³)	173,0	185,0	187	185
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej (osoba)	3314	4309	4362	4388
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	30,0	38,9	38,9	38,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (stan na 31 grudnia danego roku)

Istniejąca gminna oczyszczalnia ścieków w Zblewie została zbudowana w latach 1994-1997, a następnie zmodernizowana w latach 2004-2005. W gminie Zblewo, zorganizowane systemy kanalizacji sanitarnej posiadają następujące miejscowości: Zblewo, Pinczyn, Kleszczewo Kościerskie, Jezierce, Semlin, Piesienice, Białachowo, Miradowo, Radziejewo, Pałubinek.

Przewiduje się kolejną rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków oraz osiągnięcie wyższego skanalizowania obszaru gminy, a także zorganizowanie komplementarnego systemu odbioru i utylizacji ścieków oraz instalacja przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach, gdzie budowa sieci kanalizacyjnej nie jest uzasadniona ze względów ekonomicznych. Przeprowadzone działania mają na celu podnieść jakość życia

mieszkańców poprzez zwiększenie dostępności do sieci kanalizacyjnej oraz zniwelowania różnic pomiędzy zwodociągowaniem a skanalizowaniem obszaru gminy.

Gospodarka odpadami komunalnymi

Uchwalona przez Sejm ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2011 r., Nr 152, poz. 897), która weszła w życie, z dniem 1 stycznia 2013 roku, wprowadziła zasadnicze zmiany w istniejącym systemie gospodarowania odpadami komunalnymi, mające doprowadzić do pożądanego i oczekiwanego przez Unię Europejską stanu.

Według znowelizowanych przepisów, gminy, w tym również gmina Zblewo, przejęły od właścicieli nieruchomości obowiązki w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Należy przez to rozumieć zorganizowanie odbierania tych odpadów od właścicieli nieruchomości, a także ich składowanie oraz recykling i przygotowanie do ponownego użycia. Nowe przepisy dotyczą wszystkich, zarówno gminy, jak i wszystkich jej mieszkańców.

W związku z realizacją nowych obowiązków w zakresie efektywnego gospodarowania odpadami gmina Zblewo wraz z gminami: Bobowo, Kaliska, Karsin, Kościerzyna, Liniewo, Lubichowo, Nowa Karczma, Osieczna, Osiek, Przywidz, Skórcz, Smętowo Graniczne, Stara Kiszewa, Starogard Gdański oraz miastami: Czarna Woda, Kościerzyna, Skarszewy, Skórcz i Starogard Gdański postanowiły wspólnie zorganizować gospodarowanie odpadami komunalnymi według nowych zasad. W pierwszym etapie zrealizowano budowę nowoczesnej Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Starym Lesie. Następnie utworzony został związek międzygminny pod nazwą Związek Gmin Wierzyca z siedzibą w Starogardzie Gdańskim, którego podstawowym zadaniem jest wykonywanie założeń z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi na obszarze gmin wchodzących w skład utworzonego Związku. Wymienione działania stanowią podstawę do realizacji: zarówno Krajowego jak i Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami, określających zakres koniecznych zadań do zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w regionie i kraju w sposób zapewniający ochronę środowiska.

Związek Gmin Wierzyca działa na podstawie statutu. Organem stanowiącym jest Zgromadzenie Związku Gmin Wierzyca, a wykonawczym Zarząd Związku Gmin Wierzyca.

Na terenie gminy Zblewo odbieraniem odpadów zajmuje się SITA POMORZE Sp. z o.o. z Kościerzyny.

Odpady komunalne od 1 lipca 2013 roku są kierowane do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK), tj. do Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych „Stary Las" Sp. z o.o w Starym Lesie. Odpady, które trafiają do zakładu w Starym Lesie podlegają przetworzeniu i zagospodarowaniu w instalacjach, w które jest wyposażony. Zakład ten jest wyposażony w instalację do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, instalację do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz instalację do składowania odpadów.

Gmina Zblewo posiada program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Ciepłownictwo

Na terenie gminy Zblewo aktualnie nie ma rozwiniętej sieci ciepłowniczej, brak jest lokalnych systemów ciepłowniczych, a istniejące kotłownie zaopatrujące lokalne zabudowania w ciepło wymagają modernizacji. Większe kotłownie działają w obiektach użyteczności publicznej i obiektach produkcyjno-usługowych. Jeśli chodzi o wykorzystywane nośniki energii to dominują kotły na paliwa węglowe, a ich udział w strukturze pokrycia potrzeb cieplnych gminy wynosi około 63%. W celu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń (które przekraczają dopuszczalne wartości) planuje się termomodernizację budynków oraz przejścia na pozyskiwanie energii z odnawialnych źródeł energii. Szacuje się, że już około 25% potrzeb cieplnych gminy pokrywa energia z biomasy (głównie drewna, w mniejszym stopniu ze słomy).

Gazownictwo

Obszar gminy Zblewo nie jest obecnie uzbrojony w przesyłową i dystrybucyjną sieć gazową.

Energetyka

Obszar gminy Zblewo zasilany jest poprzez GPZ Starogard Gdański z Krajowego Systemu Elektroenergetycznego liniami elektroenergetycznymi wysokiego napięcia 110 kV relacji Gdańsk Błonie - Starogard Gdański, Gdańsk - Kościerzyna - Starogard Gdański oraz linią Starogard Gdański - Czarna Woda - Czersk. Łącznie na terenie gminy eksploatowanych jest

ok. 120 km linii elektroenergetycznych napowietrznych SN oraz 2,1 km linii kablowych SN, a ponadto 140 stacji transformatorowych średniego napięcia.

Infrastruktura społeczna

Szkolnictwo

Edukacją przedszkolną zajmują się w 2 przedszkola publiczne oraz 1 Niepubliczny Punkt Przedszkolny. Ponadto przy Zespołach Szkół Publicznych w: Borzechowie, Bytoni, Kleszczewie i Zblewie funkcjonują oddziały przedszkolne. Ogółem w 2012 roku w przedszkolach odnotowano 182 dzieci, natomiast w oddziałach przedszkolnych 156. Liczba ta z roku na rok systematycznie wzrasta.

Edukację na poziomie podstawowym realizuje natomiast 5 szkół podstawowych, a na poziomie gimnazjalnym – 5 gimnazjów. Organem prowadzącym dla wszystkich typów szkół jest gmina Zblewo.

Tabela 12. Wykaz placówek oświatowych w gminie Zblewo

Lp.	Miejscowość	Szkoła	Adres
1.	Borzechowo	Zespół Szkół Publicznych: oddział przedszkolny, szkoła podstawowa, gimnazjum	ul. Szkolna 3A, 83-224 Borzechowo
2.	Bytonia	Zespół Szkół Publicznych: oddział przedszkolny, szkoła podstawowa, gimnazjum	ul. Kasztelańska 3, Bytonia 83-210 Zblewo
3.	Kleszczewo	Zespół Szkół Publicznych: oddział przedszkolny, szkoła podstawowa, gimnazjum	Kleszczewo Kościerskie 41B, 83-206 Kleszczewo
4.	Pinczyn	Zespół Kształcenia i Wychowania w Pinczynie : przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum	ul. Sportowa 8, Przedszkole: ul. Gajowa7 83-251 Pinczyn
5.	Zblewo	Zespół Szkół Publicznych: oddział przedszkolny, szkoła podstawowa, gimnazjum	ul. Kościerska 39, 83-210 Zblewo
6.	*Zblewo*	*Gminne Przedszkole w Zblewie*	*ul. Główna 14, 83-210 Zblewo*
7.	*Bytonia*	*Niepubliczny Punkt Przedszkolny/Niepubliczny Żłobek „Kraina Uśmiechu”*	*ul. Główna 8, Bytonia 83-210 Zblewo*

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Zblewo

Z kolei jeśli chodzi o liczbę uczniów w szkołach podstawowych i w gimnazjach to odnotowano systematyczny spadek odpowiednio o 2,9% i 4,1%. Wskaźnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych w 2012 roku wynosił 104,91%, a dla gimnazjów 98,88% i był wyższy niż wskaźnik dla całego powiatu (99,69% i 99,68%), województwa (100,31% i 99,35%) i kraju (99,15% i 99,71%).

Tabela 13. Dane dotyczące szkół w gminie Zblewo w latach 2009-2012

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012
Szkoły podstawowe	5	5	5	5
Liczba uczniów w szkołach podstawowych	880	860	838	854
Gimnazja	5	5	5	5
Liczba uczniów w gimnazjach	462	440	464	443
Współczynnik skolaryzacji brutto (w %)				
Szkoły podstawowe	100,00	102,02	101,70	104,91
Gimnazja	96,65	97,35	97,89	98,88

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (stan na 31 grudnia danego roku)

W promieniu 50 km od gminy Zblewo znajdują się liczne szkoły średnie o profilach ogólnokształcących oraz zawodowych. W najbliżej położonym mieście - Starogardzie Gdańskim – oddalonym od gminy o 14 km funkcjonuje Pomorska Wyższa Szkoła Polityki Społecznej i Gospodarczej o trzech kierunkach. Studia odbywają się w trybie zaocznym i stacjonarnym.

W 2012 roku wyżej wymienione szkoły posiadały łącznie 7 pracowni komputerowych, w których znajdowało się 213 komputerów, z czego 121 znajdowało się w szkołach podstawowych (119 z nich było podłączonych do Internetu), natomiast w gimnazjach znajdowały się 92 komputery (91 z Internetem).

Tabela 14. Komputeryzacja szkół w gminie Zblewo w latach 2009-2012

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012
Komputery ogółem	189	205	194	213
Szkoły podstawowe	118	129	132	121
Gimnazja	71	76	62	92
Komputery z dostępem do Internetu				
Szkoły podstawowe	115	127	130	119
Gimnazja	70	75	61	91
Komputery z dostępem do Internetu przeznaczone do użytku uczniów				
Szkoły podstawowe	80	85	83	68
Gimnazja	66	70	56	85
Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów				
Szkoły podstawowe	11,00	10,12	10,10	12,56
Gimnazja	7,00	6,29	8,29	5,21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (stan na 31 grudnia danego roku)

Wśród komputerów podłączonych do Internetu do użytku uczniów w szkołach podstawowych było ich 68, a w gimnazjach 85. Na 1 komputer przypadało więc odpowiednio: 12,56 (SP) i 5,21 (gimnazja) uczniów. Pomimo znacznej poprawy komputeryzacji szkół w ostatnich latach, omawiany wskaźnik dla szkół podstawowych wypada mało korzystnie na tle powiatu, województwa czy kraju. Zdecydowanie lepsza sytuacja ukształtowała się gimnazjach.

Tabela 15. Wyniki sprawdzianu na zakończenie SP w gminie Zblewo w porównaniu z dwoma dużymi miastami

Wyszczególnienie	Wynik średni w pkt.
Zblewo	20,78
Starogard Gdański	23,54
M. Gdańsk	26,38

Źródło: OKE w Gdańsku (www.oke.gda.p)

Wyniki osiągane przez uczniów szkół podstawowych funkcjonujących na terenie gminy Zblewo są gorsze od wyników uzyskiwanych przez uczniów szkół w mieście Starogard Gdański i w stolicy województwa – Gdańsku.

Tabela 16. Wyniki sprawdzianu na zakończenie gimnazjum w gminie Zblewo w porównaniu z dwoma dużymi miastami

Wyszczególnienie	Wynik średni w %			
	część humanistyczna	część matematyczno-przyrodnicza	język angielski	język niemiecki
Zblewo	58,82	45,86	49,98	59,96
Starogard Gdański	60,67	48,93	62,62	54,96
M. Gdańsk	64,56	53,01	71,63	43,91

Źródło: OKE w Gdańsku (www.oke.gda.pl)

Podobnie sytuacja wygląda w przypadku wyników egzaminów gimnazjalnych. Zauważalna jest wyraźna tendencja, że im większe miasto (lepszy ośrodek naukowo – edukacyjny czy łatwiejsza dostępność do edukacji pozaszkolnej), tym średnie wyniki egzaminów kształtują się na zdecydowanie wyższym poziomie.

Tabela 17. Dane dotyczące wyboru dalszych szkół przez absolwentów gimnazjów

Szkoła	Liczba absolwentów	Udział (w %)
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	43	27,4
Liceum Ogólnokształcące	54	34,4
Technikum	60	38,2

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Zblewo

Z danych dotyczących wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej wynika, że większość gimnazjalistów, po zakończeniu podstawowego etapu edukacji, wybiera naukę w technikach (38,2%). Drugą najczęściej wybieraną szkołą jest liceum ogólnokształcące (34,4%). Najmniejszą popularnością cieszą się szkoły zawodowe, wybierane przez około 27,4% absolwentów.

Obiekty sportowe

W gminie Zblewo znajdują się następujące obiekty sportowe:

- sale gimnastyczne przy szkołach podstawowych i gimnazjach : Zblewie, Borzechowie, Pinczynie i Kleszczewie,
- boiska Orlik w: Zblewie, Borzechowie i Pinczynie,
- boiska do piłki nożnej w: Zblewie, Bytoni, Pinczynie, Borzechowie, Radziejewie i Kleszczewie,
- boisko wielofunkcyjne w Kleszczewie,
- kort tenisowy w Bytoni.

Ponadto na terenie gminy działa kilka klubów sportowych, m.in.: LZS Bytonia, KS Koliber Meteor Pinczyn oraz bardzo dobrze sobie radzący w rozgrywkach regionalnych klub piłki nożnej – Sokół Zblewo.

Gmina nie dysponuje bogatą bazą obiektów sportowo-rekreacyjnych, dlatego dąży do jej rozbudowy. Dostępność sportu szczególnie dla grup młodzieży ma kluczowe znaczenie, a dobra sytuacja w tym zakresie wpływa niezwykle pozytywnie na ogólny klimat społeczny i prawidłowy rozwój młodych ludzi.

Służba zdrowia

Opiekę zdrowotną mieszkańców gminy zapewniają: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Polmed" S.A. w Zblewie, posiadający filię w Semlinie oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk" w Zblewie. W ramach działalności przychodni prowadzone są gabinety: internistyczny, pediatryczny i ginekologiczny. Opiekę szpitalną zapewnia Kociewskie Centrum Zdrowia w Starogardzie Gdańskim, które zapewnia szeroki zakres świadczeń medycznych w systemie stacjonarnym i ambulatoryjnym mieszkańcom powiatu starogardzkiego, jak również jego okolic.

Ponadto, funkcjonują 4 apteki ogólnodostępne (w związku z tym 2012 roku na jedną aptekę przypada ok. 2 856 mieszkańców).

Pomoc społeczna

Patologia społeczna, zwana również społeczną dezorganizacją lub zachowaniami dewiacyjnymi, oznacza stan zakłócenia równowagi społecznej, czego przejawem jest osłabienie więzi społecznych, zachwianie systemu wartości oraz nieskuteczność kontroli

społecznej. Ze stanem zakłóconej równowagi społecznej mamy do czynienia w zbiorowościach, w których postawy aspołeczne są akceptowane co najmniej przez niektóre grupy społeczne. Jedną z przyczyn powstawania patologii jest ubóstwo. Na syndrom głębokiego ubóstwa składa się bezrobocie połączone z niskim wykształceniem głowy gospodarstwa domowego, wielodzietność oraz fakt zamieszkiwania w miejscowościach znacznie oddalonych od zakładów pracy. Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie.

Tabela 18. Powody, liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2010-2012

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinie		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Ubóstwo	305	307	320	1034	1222	977
Sieroctwo	-	-	-	-	-	-
Bezdomność	5	11	12	7	14	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	109	92	104	-	-	-
Bezrobocie	301	308	298	1102	1103	1037
Niepełnosprawność	157	154	164	454	414	385
Długotrwała lub ciężka choroba	114	103	133	351	332	431
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w tym:	106	86	84	490	261	347
- rodziny wielodzietne	*27*	*28*	*32*	-	-	-
Przemoc w rodzinie	6	15	22	31	59	82
Alkoholizm	57	43	74	156	220	177
Narkomania	-	-	-	-	-	-
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7	5	8	23	11	10
zdarzenie losowe	1	1	0	5	3	0
Sytuacja kryzysowa	3	6	3	9	21	15
Klęska żywiołowa	-	-	-	-	-	-

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zblewie

Jednostką realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej w gminie Zblewo jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, a zakres jego obowiązków zawarty jest w Statucie. Pomoc społeczna przyznawana jest osobom, których dotykają różne trudności życiowe, uniemożliwiające im prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie bądź samodzielną egzystencję.

Najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Zblewo jest ubóstwo. W 2012 roku z tego powodu pomoc udzielono w 320 przypadkach i w analizowanym okresie liczba ta wzrosła o ok. 4,9%. Również zaobserwowano wysoką liczbę rodzin, w których dużym problemem jest bezrobocie. Pomimo, iż liczba rodzin dotkniętych bezrobociem w 2012 roku, w porównaniu z rokiem 2011 zmniejszyła się o blisko 3,2% to nadal stanowi to duży problem na terenie gminy. W analizowanym okresie największy wzrost odnotowano w grupie rodzin objętych długotrwałą lub ciężką chorobą (13,2%) oraz alkoholizmem (o 29,8%). Zmniejszeniu uległa liczba rodzin objętych bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Na terenie gminy Zblewo według bazy.ngo.pl działalność prowadzi Środowiskowy Dom Samopomocy w Kleszczewie. Korzystają z niego przeważnie osoby niepełnosprawne, głównie z upośledzeniem umysłowym. Jednostką prowadzącą Środowiskowy Dom Samopomocy w Kleszczewie jest na zlecenie gminy Zblewo Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Pogoda”.

W ramach pomocy społecznej udzielono różnego rodzaju wsparcia osobom i rodzinom najbardziej tego potrzebującym. Jeśli chodzi o formy najczęściej udzielanej przez GOPS pomocy to przede wszystkim była to forma pieniężna, która jednak na przestrzeni ostatniego roku zdecydowanie zmniejszyła swoją wartość (o 27,6%)

Pozostałymi formami pomocy są: pomoc w formie rzeczowej, udzielanie schronień, usługi opiekuńcze wraz z usługami specjalistycznymi, a także praca socjalna oraz specjalistyczne poradnictwo.

Wydatki na pomoc społeczną obejmują 19,8% ogólnych wydatków budżetu gminy Zblewo w roku 2012.

Tabela 19. Rodzaje wsparcia udzielonego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie		
	2010	2011	2012
pieniężne	b.d.	835	604
rzeczowe	396	369	363
schronienie	5	10	13
usługi opiekuńcze	31	29	42
specjalistyczne usługi opiekuńcze	6	7	12
Forma pomocy	**Liczba rodzin.**		
praca socjalna	61	77	136
poradnictwo specjalistyczne	110	103	143

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zblewie

Ośrodki kulturalne

Działalność kulturalna na terenie gminy Zblewo skupiona jest przede wszystkim w Gminnym Ośrodku Kultury oraz Gminnej Bibliotece Publicznej.

Gminny Ośrodek Kultury im. Małgorzaty Hillar realizuje zadania w zakresie: wychowywania, edukacji, upowszechniania kultury, sportu i turystyki. Przy Ośrodku działają m.in.: Chór MELODIA, zespół folklorystyczny RODZINA, Koła Gospodyń Wiejskich, Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów, zespół „AKORD". W nim odbywa się przeważająca część działalności kulturalnej i sportowej gminy Zblewo. Podejmowane są liczne działania mające na celu włączenie społeczności gminy do aktywnego uczestnictwa w wydarzeniach kulturowych promujących tradycję lokalną.

Gminna Biblioteka Publiczna w Zblewie rozpoczęła działalność w 1948 roku, wtedy jeszcze jako Biblioteka Gromadzka. Gromadzi i udostępnia zbiory ze wszystkich dziedzin służące kształtowaniu kultury społeczeństwa, kształceniu ogólnemu i zawodowemu, wychowaniu i kulturalnej rozrywce społeczeństwa. W 2008 biblioteka przeszła generalny remont i obecnie jest miejscem nowoczesnym i przytulnym. Biblioteka bierze również udział w akcji "Przekaż książkę - uzupełniamy zbiory zalanych bibliotek". Do akcji tej włączone zostały także biblioteki szkolne. Według danych statystycznych w 2012 roku łącznie w bibliotece i jej dwóch filiach znajdował się księgozbiór liczący ponad 30 024 woluminów.

2.5 Podstawy gospodarcze

Gospodarka jest działalnością, która decyduje o poziomie rozwoju danego kraju czy regionu oraz poziomie życia jego mieszkańców, natomiast o jej sile i potencjale świadczy struktura podmiotów gospodarczych występujących na omawianym terytorium, ich dynamika i skuteczność rozwoju. Odpowiednie wspieranie aktywnej przedsiębiorczości oraz promowanie dobrych warunków do prowadzenia biznesu jest warunkiem koniecznym sukcesywnego wzrostu gospodarczego, a przez to poprawy jakości życia mieszkańców.

Rolnictwo

Całkowita powierzchnia użytków rolnych według danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2010 roku wynosi 6851,23 ha, co stanowi 49,7% powierzchni gminy (z tego 95,94% to użytki prowadzone w dobrej kulturze rolnej). Z tego 191,31 ha (1,39%) to sady i pastwiska, a 640,22 ha (4,6%) stanowią łąki trwałe. Całkowita powierzchnia użytków rolnych pod zasiewami 5649,21 ha (jest to 82,5% powierzchni wszystkich użytków rolnych).

Tabela 20. Struktura własnościowa gruntów rolnych w gminie Zblewo

Rodzaj własności	Powierzchnia (w ha)	% ogólnej powierzchni
Grunty Skarbu Państwa	4328	31,43%
Grunty gmin i związków międzygminnych	329	2,39%
Grunty osób fizycznych	8690	63,11%
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	155	1,13%
Grunty będące przedmiotem własności i władania osób wyżej niewymienionych	267	1,94%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego za: Zestawienie własności gruntów – wg danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii (stan na 1 stycznia 2010 r.)

Analizując strukturę własnościową gruntów rolnych w gminie Zblewo wyraźnie zauważalna jest przewaga udziału gruntów będących własnością osób fizycznych (63,11%), z kolei najmniejszy udział przypada na grunty kościołów i związków wyznaniowych (1,13%).

Tabela 21. Użytkowanie gruntów wg Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 roku

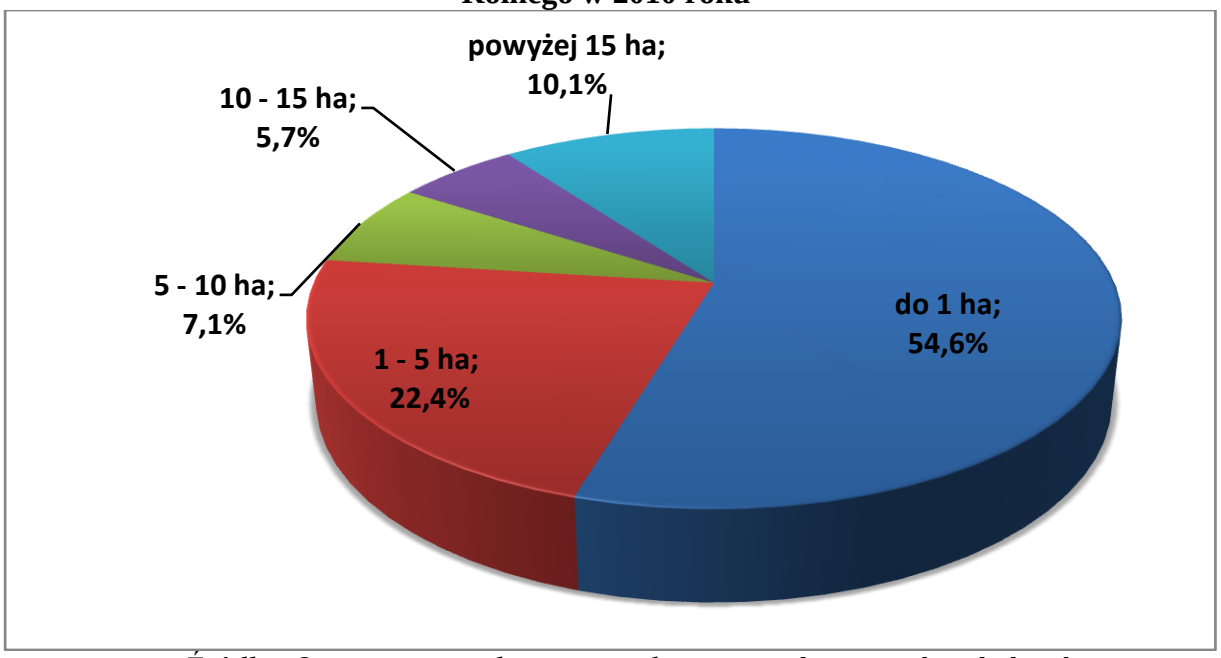
Ogólna powierzchnia gruntów	**9848,34**
użytki rolne ogółem	6851,23
w tym:	
w dobrej kulturze	6573,08
w tym:	
- pod zasiewami	5649,21
- grunty ugorowane	79,69
- uprawy trwałe (w tym sady)	34,17
- ogrody przydomowe	8,76
- łąki trwałe	640,22
- pastwiska trwałe	161,04
pozostałe użytki rolne	278,15
lasy i grunty leśne	622,65
pozostałe grunty	354,45

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (stan na 31 grudnia 2010 r.)

Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2010 wynika, iż w gminie funkcjonuje 1217 gospodarstw rolnych.

Gospodarstwa rolne na terenie gminy są rozproszone, co utrudnia organizowanie grup producenckich. Średnia powierzchnia to 6,43 ha. Gospodarstwa rolne w gminie charakteryzują się również znacznym rozdrobnieniem, ponieważ ponad połowa gospodarstw (54,6%) zajmuje powierzchnię do 1 ha, a gospodarstwa w przedziale od 1 do 5 ha zajmują ok. 22,4% tej liczby. Zaledwie 22,9% gospodarstw to te o powierzchni powyżej 5 ha.

Wykres 2. Struktura liczby gospodarstw wg grup obszarowych wg Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (stan na 31 grudnia 2010 r.)

Podmioty gospodarcze

Liczba podmiotów zarejestrowanych według PKD 2007 roku wynosi 905. Liczba tych podmiotów systematycznie wzrasta, w analizowanym okresie jest to wzrost rzędu 6,5%. Zdecydowanie największą grupę stanowią podmioty prowadzące tzw. pozostałą działalność, jaką jest działalność usługowa (60,3%). Natomiast przedsiębiorstwa przemysłowe i rolnicze stanowią odpowiednio 33% i 6,7% ogólnej liczby podmiotów zarejestrowanych w gminie.

Tabela 22. Podmioty wg rodzajów działalności

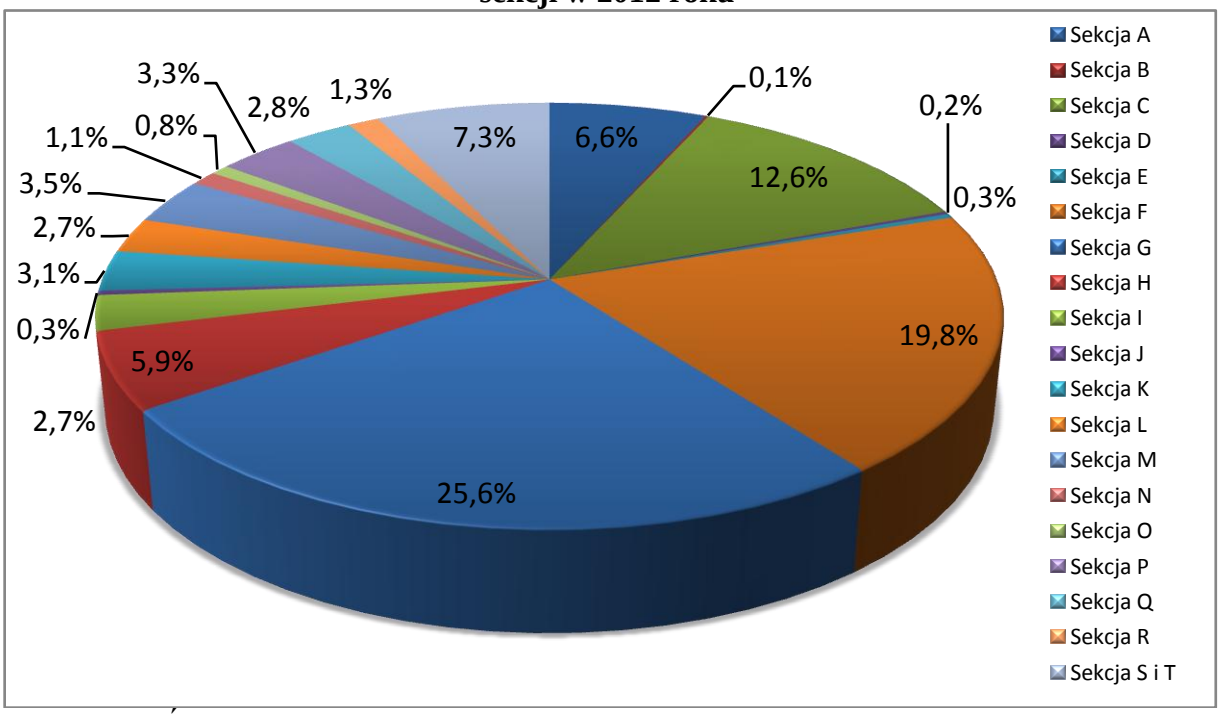
Rodzaj działalności	2009	2010	2011	2012
Podmioty - ogółem	850	882	881	905
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	57	61	68	60
przemysł i budownictwo	279	288	288	299
pozostała działalność	514	533	525	546

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (stan na 31 grudnia danego roku)

Gmina nie posiada dokładnych danych o liczbie zatrudnionych pracowników w tych firmach. Zdecydowana większość tych podmiotów to firmy jednoosobowe lub kilkuosobowe. Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego większość funkcjonujących podmiotów to te, zatrudniające do 9 pracowników, tzw. mikroprzedsiębiorstwa, natomiast w klasyfikacji wg form własności dominuje sektor prywatny (96,7%), a w nim osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (745 podmiotów – 82,3%).

Zdecydowana większość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Zblewo zajmuje się handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą samochodów (sekcja G – 25,6%). Z kolei 19,8% podmiotów zajmuje się budownictwem (sekcja F), natomiast rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A) skupia 6,6% wszystkich podmiotów, a przetwórstwo przemysłowe (sekcja C) 12,6%. Najmniejsza liczba podmiotów zarejestrowanych w gminie to podmioty sekcji B – górnictwo i wydobywanie (0,1% - 1 podmiot), sekcji J – informacja i komunikacja (0,3% - 3 podmioty) oraz sekcji O – administracja publiczna i obrona narodowa (0,8% - 7 podmiotów)

Wykres 3. Udział zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Zblewo wg sekcji w 2012 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (stan na 31 grudnia 2012 r.)

Najważniejszymi podmiotami gospodarczymi funkcjonującymi w gminie Zblewo są:

1. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe „CONSTAL" – Andrzej Konieczka 83-210 Zblewo, ul. Kościerska 18;
2. Zakład Stolarski – Józef Peka Zblewo 83-210 Zblewo, ul. Kościerska 22;
3. Przedsiębiorstwo „ALMAX" – Andrzej Skalski – 83-210 Zblewo; Bytonia, ul. Główna 19a;
4. Zakład Wyrobów Metalowych „METALHESZ" – Henryk Smukała – 83-251 Pinczyn, ul. Gajowa 34;
5. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „HEROLD" Teresa, Arkadiusz, Edmund Herold spółka jawna – 83-210 Zblewo, ul. Młyńska 9;
6. „DEKPOL" sp. z o.o. – Mariusz Tuchlin, 83-251 Pinczyn, ul. Gajowa 33;
7. Zakład Handlowo-Produkcyjny „MIRAN" s.c. Mirosław Ossowski, Andrzej Łacinnik – 83-251 Pinczyn, Karolewo 4;
8. Przedsiębiorstwo – Produkcyjno – Usługowo - Handlowe „ELPOL" – Rafał Kosiedowski – 83-251 Pinczyn, ul. Kwiatowa 21;
9. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „ZOJAX" Zofia i Jan Wildman – 83-210 Zblewo, ul. Kasztanowa 3;
10. Zakład Produkcyjno – Usługowy „MELBUD" – Ryszard Talaśka 83-206 Kleszczewo; Semlin 69B;
11. Zakład Transportowy „KRAJTRANS" – Andrzej Krajewski 83-210 Zblewo, ul. Topolowa 3;
12. Przedsiębiorstwo Transportowo Spedycyjno Handlowe „MEGATRANSPORT" – Leszek Lewicki – 83-210 Zblewo, ul. Starogardzka 16a;
13. „BUTSTAR" sp. z o.o. – 83-210 Zblewo, ul. Dworcowa 21;
14. PINEX s.c. – Marianna Ossowska, Jan Ossowski, Andrzej Ossowski – 83-251 Pinczyn, ul. Zblewska 1;
15. MEGIW sp. z o.o. 83-224 Borzechowo;
16. Kamysz Marcin „KAMCAR" – 83-210 Zblewo, ul. Główna 30;
17. Piotr Kropidłowski Piekarnia 83-210 Zblewo, ul. Kościerska;
18. Firma Produkcyjno Handlowa „KONEWKA i SPÓŁKA" s.c. – Ryszard Konewka, Patryk Konewka – 83-210 Zblewo, ul. Główna 34;
19. P.H.T. „EURO-TRANS" – Mirosława Zagórska 83-251 Pinczyn, ul. Nowodworska 1;
20. Centrum Zaopatrzenia Rolnictwa – Leszek Burczyk – Zblewo, ul. Główna 6;

21. P.P.U.H „BEGIER” - Dariusz Begier – Zblewo, ul. Starogardzka 13a;
22. Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowe BOŚ - MET s.c Dorota Boś i Jarosław Boś – Zblewo, ul. Borzechowska 17;
23. „BUDMAR M.B.” Mariusz Brumirski – Bytonia, ul. Główna 44.

2.6 Turystyka

Gmina położona jest na skraju Borów Tucholskich i obejmuje swym terytorium znaczną część Pojezierza Starogardzkiego. Walory te czynią gminę jednym z najbardziej atrakcyjnych pod względem turystycznym i najchętniej odwiedzanych miejsc w powiecie starogardzkim. Specyficzny charakter gminy kształtowany jest przez jej przynależność do regionu etniczno-kulturowego, którego odrębność określa przede wszystkim gwara kociewska. Jest to jednak aspekt dość mało znany i warty wypromowania jako jeden z głównym walorów.

Południowa i zachodnia część gminy położona jest w obszarze preferowanym do rozwoju turystyki kwalifikowanej, krajoznawczej i agroturystyki. Winny być rozwijane przede wszystkim takie formy rekreacyjne, jak: wędrówki piesze, sporty wodne (kajakarstwo, żeglarstwo, pływanie, wędkowanie), jazda konna, turystyka rowerowa.

Na terenie gminy zgodnie z kategoryzacją funkcjonują:

- 3 ośrodki wypoczynkowe,
- 1 hotel,
- 1 gościniec,
- 15 kwater agroturystycznych.

Zawarte w 2009 roku Trójregionalne Porozumienie: "Kociewiacy-Kaszubi-Górale" z gminą Łapsze Niżne na Polskim Spiszu i nadmorską Gminą Gniewino, pozwala na bliskie kontynuowanie partnerstwa w wielu dziedzinach lokalnych społeczności i regionów.

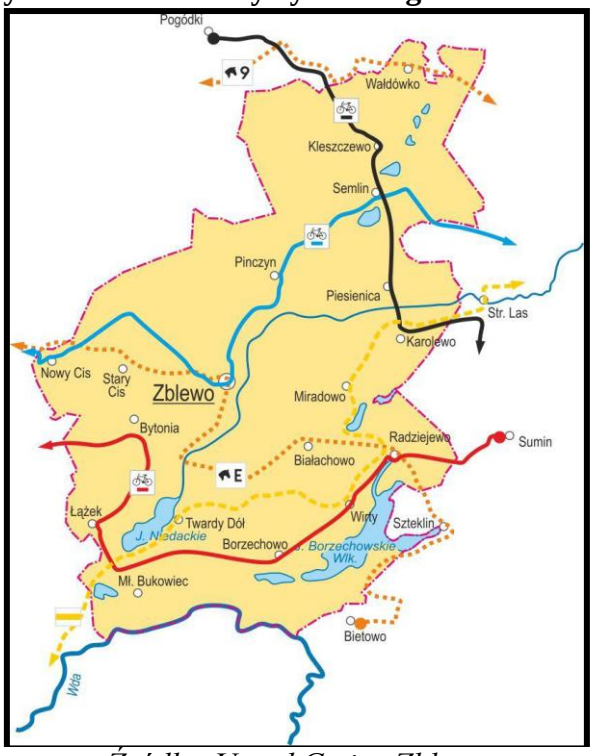
Gmina pod względem etnograficznym znajduje się na Kociewiu. Przez obszar gminy przepływają rzeki: Wda i Piesienica oraz Kanał Bytoński. Bogactwem gminy są także walory przyrodniczo-krajobrazowe: jeziora, lasy, pola, łąki. Naturalna uroda tego terenu, czyste powietrze oraz szczególna atmosfera sprawiają, że jest to idealne miejsce wypoczynku i rozrywki.

Tabela 23. Wykaz szlaków rowerowych na terenie gminy Zblewo

SZLAKI PIESZE		
KOCIEWSKI	**Żółty**	km
Tczew – Czarna Woda	Stary Las – Karolewo - Piesienica – Miradowo – Radziejewo - Wirty – Twardy Dół - Młyńsk	**21,0**
SZLAKI ROWEROWE		
STAROŚCIŃSKI	**Czerwony**	
Sumin – Olpuch	Radziejewo – Wirty – Borzechowo – Łążek – Bytonia - Strych	**15,0**
STAROGARDZKI	**Niebieski**	
Czersk – Starogard Gdański	Kazub – Cis – Zblewo – Pinczyn – Semlin – Semlinek	**19,0**
OPATA WERNERA	**Czarny**	
Pogódki - Pelplin	Kleszczewo – Semlin – Piesienica – Karolewo – Stary Las	**10,0**
SZLAKI KONNE		
9	**Główny**	
Krąg – Stara Kiszewa	Krąg - Wałdówko	**2,5**
E	**Łącznikowy**	
Lipy - Bietowo	Kazub – Cis – Zblewo – Białachowo – Radziejewo	**20,4**

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Zblewo

Rycina 3. Szlaki turystyczne w gminie Zblewo

Źródło: Urząd Gminy Zblewo

Najcenniejszymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi są:

- różnorodne ekosystemy - lasy, pola, łąki, i jeziora polodowcowe,
- różnorodna i bogata flora oraz fauna,
- pomniki przyrody żywej i nieożywionej,
- szlaki turystyczne,
- ścieżki dydaktyczne,
- arboretum w Wirtach z kolekcjami dendrologicznymi pochodzące z różnych stron świata.

Sieć szlaków turystycznych na terenie gminy Zblewo ma łączną długość 87,9 km, w tym piesze – 21 km, rowerowe – 44 km oraz konne – 22,9 km.

Gmina jest również członkiem Lokalnej Organizacji Turystycznej KOCIEWIE. Jest to stowarzyszenie, które powstało w oparciu o ustawę o Polskiej Organizacji Turystycznej. LOT KOCIEWIE to członek dwóch regionalnych organizacji turystycznych: Pomorskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej oraz Kujawsko-Pomorskiej Organizacji Turystycznej.

2.7 Sytuacja finansowa gminy

Gmina Zblewo jako podstawowa jednostka samorządu terytorialnego odpowiada za zaspokajanie zbiorowych potrzeb społeczności lokalnych i inicjowanie działań rozwojowych mających na celu podniesienie atrakcyjności i konkurencyjności gminy. Realizowane przez nią zadania w zakresie jej statutowych kompetencji wykonywane są dzięki odpowiedniemu planowi finansowemu, jakim jest budżet.

Na potrzeby niniejszego dokumentu przeprowadzona została analiza sytuacji finansowej w gminie, wykazująca możliwość sprostania zadaniom nakreślonym w Strategii oraz zapewnienie trwałości realizowanych projektów.

W latach 2008 - 2012 dochody ogólne gminy Zblewo wykazywały tendencję wzrostową. W 2010 dochody te nieznacznie zmalały, by od 2011 r. znów wzrosnąć. W roku 2012 przyrost dochodów podniósł się o 26% w porównaniu z rokiem 2009. Dochody własne stanowiły 27,1% ogólnych dochodów w budżecie.

Tabela 24. Dochody budżetu gminy 2009 – 2012 (w zł)

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012
Dochody	**29159347,91**	**28819766,81**	**32154936,22**	**36732345,95**
w tym własne	*7423536,35*	*8144032,40*	*8671215,61*	*9949555,80*
środki z budżetu państwa lub inne przekazane jako współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszy Spójności UE	**860299,20**	**528738,18**	**2106023,99**	**3484831,46**
Dochody na 1 mieszkańca	2631	2568,61	2848,59	3214,80
Dochody własne na 1 mieszkańca	673,28	727,60	771,12	875,69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (stan na 31 grudnia danego roku)

Natomiast środki z budżetu państwa i inne przekazane jako współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszy Spójności UE stanowiły ok. 9,5% dochodów w budżecie. Ogólnie dochody budżetowe na jednego mieszkańca w 2012 roku wyniosły 3 232,91 zł.

Tabela 25. Wydatki z budżetu gminy 2009 – 2012 (w zł)

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012
wydatki ogółem	**29514935,34**	**31422035,18**	**35644982,17**	**40808516,62**
wydatki majątkowe inwestycyjne	**4251147,33**	**3784891,49**	**6914352,43**	**10744140,78**
% udział wydatków majątkowych w ogólnych wydatkach	14,40	12,04	19,40	26,33
wydatki ogółem na 1 mieszkańca	2663,08	2800,53	3157,78	3571,55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (stan na 31 grudnia danego roku)

Analiza dynamiki zmian wydatków w latach 2009 – 2012 wskazuje na tendencję wzrostową i w 2012 roku w porównaniu z rokiem bazowym (2009=100) wydatki w budżecie wzrosły o 38,3%. Wydatki majątkowe stanowią ok. 25,7% ogólnych wydatków gminy,

natomiast na jednego mieszkańca wydatki w 2012 roku wynosiły 3 571,55 zł. Skala wydatków inwestycyjnych świadczy o dążeniu władz lokalnych do poprawy jakości przestrzeni, a tym samym przyczynia się do rozwoju gospodarczego gminy

Tabela 26. Sytuacja finansowa gminy Zblewo w latach 2009-212 (w zł)

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012
Dochody	29159347,91	28819766,81	32154936,22	36732345,95
Wydatki	29514935,34	31422035,18	35644982,17	40808516,62
Deficyt/ nadwyżka	-355587,43	-2602268,37	-3490045,95	-4076170,67

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (stan na 31 grudnia danego roku)

W analizowanym okresie, sytuacja finansowa gminy Zblewo charakteryzowała się przewagą wydatków nad dochodami, czego efektem był ujemny wynik finansowy – deficyt. Należy podkreślić, że pomimo przewagi wydatków nad dochodami w analizowanym okresie, gmina nie przekroczyła ustawowych wskaźników finansowych.

Rada Gminy Zblewo podejmując uchwałę Nr XXXIII/298/2013 z dnia 29 października 2013 r. w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej na lata 2013-2023 określiła dochody w 2013 roku na poziomie 33 917 967,00 zł, zaś wydatki w wysokości 33 506 318,00 zł. Przy czym przewidziano powstanie nadwyżki budżetu w wysokości 411 649,00 zł, którą planuje się przeznaczyć na spłatę zaciągniętych zobowiązań.

III. STRATEGIA ROZWOJU GMINY

1. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem, które służy do porządkowania informacji zebranych z otoczenia w związku z przeprowadzoną diagnozą społeczno-gospodarczą oraz informacjami zebranymi podczas konsultacji społecznych. W szczególny sposób określa charakter gminy poprzez wyodrębnienie jej zalet i wad, a także określa czynniki, które w sposób istotny mogą wpływać na rozwój gminy oraz istniejące obawy.

Mocne i słabe strony gminy

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Położenie przy ważnych szlakach komunikacyjnych, 2. Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe, 3. Dogodne warunki do rozwoju turystyki oraz agroturystyki, 4. Duży potencjał w związku z położeniem w regionie Kociewie, 5. Posiadanie certyfikatu ISO 9001: 2009, 6. Wiele prestiżowych nagród i wyróżnień w licznych konkursach, 7. Sprzyjająca sytuacja demograficzna, 8. Dodatni przyrost naturalny. 9. Arboretum w Wirtach – najstarszy w Polsce Leśny Ogród Dendrologiczny, 10. Liczne zasoby dziedzictwa kulturowego - zabytki, 11. Organizacja wielu imprez cyklicznych, cieszących się niezwykłą popularnością w całym regionie, 12. Niemal całkowite zwodociągowanie obszaru gminy, 13. Wysoki stopień skanalizowania gminy (ok. 70%) 14. Wysoka komputeryzacja w szkołach, 15. Dobrze rozwinięta sieć handlu detalicznego. 16. Duży potencjał ludzki, 17. Sprzyjające warunki do rozwoju rolnictwa.	1. Wysokie bezrobocie (szczególnie wśród ludzi młodych oraz wśród kobiet), 2. Brak rozwiniętej sieci ciepłowniczej, 3. Brak sieci gazowej, 4. Spadek liczby uczniów w szkołach, 5. Słabo rozwinięta baza sportowa, 6. Słabo rozwinięta sieć ośrodków kulturalnych, 7. Wysokie rozdrobnienie w rolnictwie, 8. Zły stan techniczny dróg gruntowych, 9. Sieć dróg lokalnych wymagająca rozbudowy, 10. Brak terenów inwestycyjnych, 11. Słabe oznakowanie dojazdów do miejsc noclegowych, 12. Niecałkowite wykorzystanie zasobów przyrodniczych i turystycznych, 13. Brak rozwiniętej sieci chodników, oświetlenia oraz ścieżek rowerowych łączących wsie, 14. Brak mieszkań socjalnych, 15. Zły stan techniczny mieszkań komunalnych, 16. Brak placów zabaw, 17. Mała liczba przedszkoli, 18. Mała oferta zajęć pozalekcyjnych: sportowych i artystycznych, 19. Brak oferty kulturalnej dla najstarszych mieszkańców gminy, 20. Słabo rozwinięta infrastruktura przy jeziorach, 21. Słabo rozwinięta baza gastronomiczna.

Szanse i zagrożenia dla gminy

SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Przynależność do regionu etnicznego-kulturowego Kociewie, 2. Malowniczy krajobraz, czyste jeziora oraz sprzyjająca rozwojowi turystyki i rekreacji atmosfera, 3. Dogodne warunki do rozwoju agroturystyki czy rolnictwa ekologicznego, 4. Odpowiednia promocja na zewnątrz, 5. Rozszerzenie oferty kulturalnej i turystycznej, 6. Zwiększający się napływ turystów, 7. Wzrost liczby mieszkańców (w tym w grupie osób w wieku produkcyjnym), 8. Wzrost liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w gminie, 9. Prowadzenie współpracy regionalnej, np. w związku z przynależnością do odrębnego regionu kulturowego czy w ramach organizacji gospodarki odpadami, 10. Utrzymujący się wzrost gospodarczy, 11. Wykorzystanie finansowych środków wsparcia z UE oraz innych programów pomocowych, 12. Dobrze rozwinięte szkolnictwo na poziomie podstawowym i gimnazjalnym.	1. Wysokie ubóstwo oraz wysoki odsetek rodzin dotkniętych alkoholizmem czy przemocą w rodzinie, 2. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców, 3. Wysoki poziom zanieczyszczeń, 4. Niekorzystne warunki akustyczne, 5. Niszczenie naturalnego środowiska w związku z niekontrolowanym rozwojem turystyki, 6. Szybko rozwijająca się konkurencja w regionie, 7. Brak korzystnej oferty na rynku pracy dla osób młodych, wchodzących na rynek pracy, 8. Dysproporcje w rozwoju sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, 9. Niskie poczucie przynależności do danego regionu, 10. Postępujący wzrost liczby osób w grupie wieku poprodukcyjnego, 11. Niska aktywizacja społeczeństwa, 12. Niskie wyniki uczniów szkół na testach końcowych w gminie w porównaniu z innymi, większymi ośrodkami.

2. Wizja i misja gminy

Wizja gminy to jej obraz, stan w przyszłości do jakiego dąży się poprzez realizację wielu zamierzonych działań, angażując przy tym wszystkie możliwe zasoby, w tym również zasoby ludzkie.

Misja z kolei ma bardziej precyzyjny charakter. Wyznacza ona konkretny kierunek działań rozwojowych i określa poszczególnym jednostkom konkretne działania w kierunku osiągnięcia pożądanego stanu.

WIZJA GMINY

Gmina Zblewo – obszar stałego i zrównoważonego wzrostu gospodarczego, przekładającego się na wysoką jakość życia jej mieszkańców. Miejsce otwarte na zewnątrz: przyjazne dla turystów i inwestorów. Gmina o unikalnym charakterze, specyfice kulturowej i głęboko zakorzenionej tożsamości; będąca integralną częścią zwartego i znanego ze swoich niepowtarzalnych walorów przyrodniczych i kulturowych - regionu Kociewia.

MISJA GMINY

Gmina Zblewo, poprzez współpracę pomiędzy samorządem i mieszkańcami, dąży do zapewnienia jak najlepszych warunków życia na swoim obszarze. Poprzez promocję swoich walorów, podnosi atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną oraz wzmacnia tożsamość kulturową mieszkańców. Gmina dba przy tym o całościowe poszanowanie przyrody i dziedzictwa kulturowego; jest „inkubatorem" dla rodzimej przedsiębiorczości i wspiera wszechstronny rozwój swojej społeczności.

3. Cele strategiczne, operacyjne i działania na rzecz rozwoju

Cel główny: Poprawa jakości życia mieszkańców gminy Zblewo

Wykaz 4 zasadniczych celów strategicznych z czterech obszarów tematycznych w gminie Zblewo, zmierzających do realizacji celu głównego:

Obszar tematyczny: SPOŁECZEŃSTWO I GOSPODARKA

Cel strategiczny 1. Stworzenie warunków do zrównoważonego i efektywnego rozwoju społeczno-gospodarczego z uwzględnieniem mechanizmów ekonomii społecznej;

Obszar tematyczny: TURYSTYKA

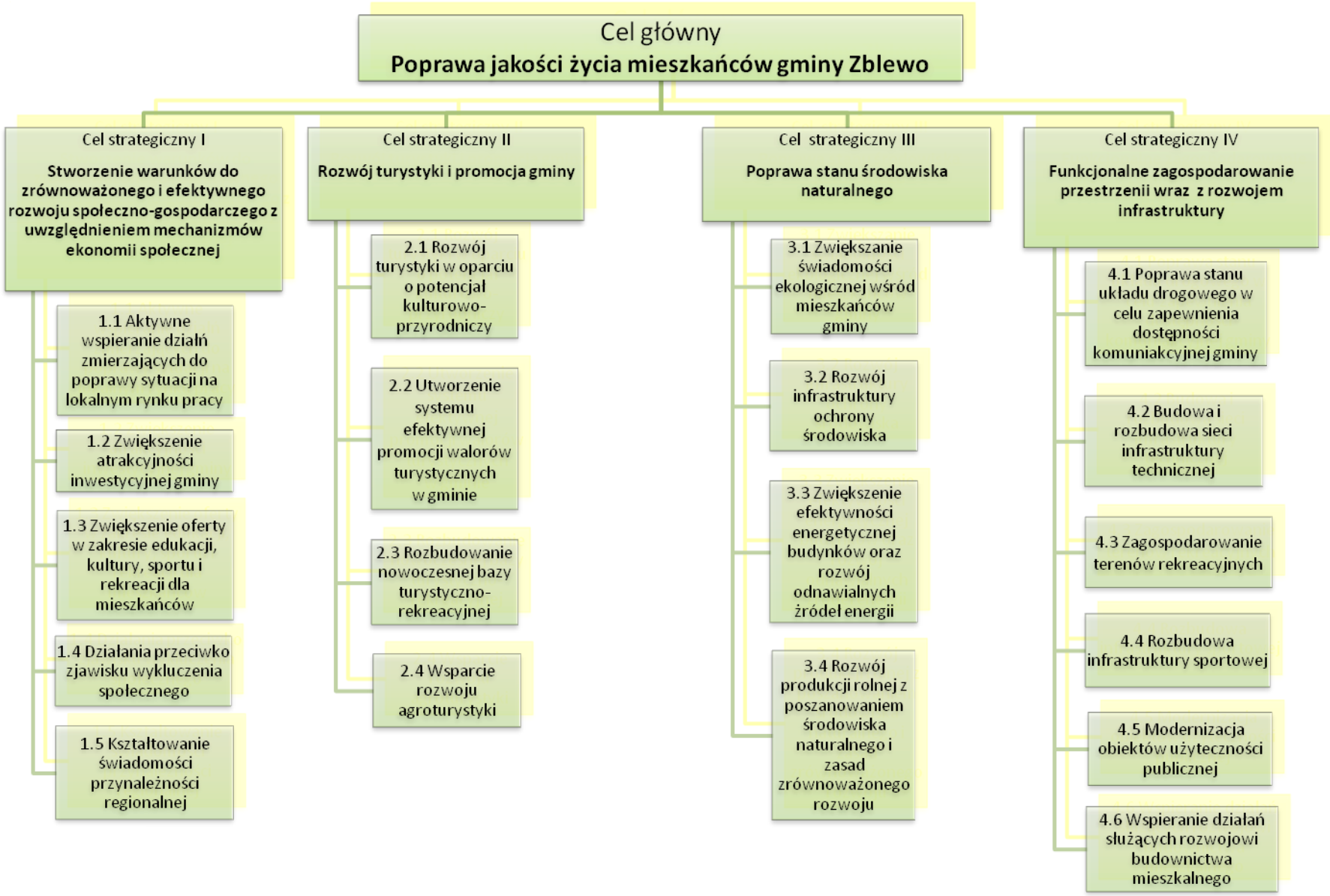
Cel strategiczny 2. Rozwój turystyki i promocja gminy;

Obszar tematyczny: OCHRONA ŚRODOWISKA

Cel strategiczny 3. Poprawa stanu środowiska naturalnego;

Obszar tematyczny: PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA

Cel strategiczny 4. Funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni wraz z rozwojem infrastruktury.

Cel główny
Poprawa jakości życia mieszkańców gminy Zblewo
Cel strategiczny I
Stworzenie warunków do zrównoważonego i efektywnego rozwoju społeczno-gospodarczego z uwzględnieniem mechanizmów ekonomii społecznej
1.1 Aktywne wspieranie działń zmierzających do poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy
1.2 Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy
1.3 Zwiększenie oferty w zakresie edukacji, kultury, sportu i rekreacji dla mieszkańców
1.4 Działania przeciwko zjawisku wykluczenia społecznego
1.5 Kształtowanie świadomości przynależności regionalnej
Cel strategiczny II
Rozwój turystyki i promocja gminy
2.1 Rozwój turystyki w oparciu o potencjał kulturowo-przyrodniczy
2.2 Utworzenie systemu efektywnej promocji walorów turystycznych w gminie
2.3 Rozbudowanie nowoczesnej bazy turystyczno-rekreacyjnej
2.4 Wsparcie rozwoju agroturystyki
Cel strategiczny III
Poprawa stanu środowiska naturalnego
3.1 Zwiększanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców gminy
3.2 Rozwój infrastruktury ochrony środowiska
3.3 Zwiększenie efektywności energetycznej budynków oraz rozwój odnawialnych źródeł energii
3.4 Rozwój produkcji rolnej z poszanowaniem środowiska naturalnego i zasad zrównoważonego rozwoju
Cel strategiczny IV
Funkcjonalne zagospodarowanie przestrzenii wraz z rozwojem infrastruktury
4.1 Poprawa stanu układu drogowego w celu zapewnienia dostępności komuniakcyjnej gminy
4.2 Budowa i rozbudowa sieci infrastruktury technicznej
4.3 Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych
4.4 Rozbudowa infrastruktury sportowej
4.5 Modernizacja obiektów użyteczności publicznej
4.6 Wspieranie działań służących rozwojowi budownictwa mieszkalnego

SPOŁECZEŃSTWO I GOSPODARKA

Cel strategiczny 1. Stworzenie warunków do zrównoważonego i efektywnego rozwoju społeczno-gospodarczego z uwzględnieniem mechanizmów ekonomii społecznej

Połączenie obszaru społeczeństwa i gospodarki ma na celu określenie wzajemnego przenikania się tych dwóch sfer, co zapoczątkowało rozwój ekonomii społecznej. Jest to swojego rodzaju sposób określania danych zadań przy wykorzystaniu celów społecznych i ekonomicznych. Działaniem priorytetowym gminy jest poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy poprzez aktywizację zawodową mieszkańców oraz utworzenie korzystnych warunków inwestycyjnych w celu przyciągnięcia potencjalnych inwestorów. Wszystkie zamierzone działania, prowadzące do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, są istotnymi czynnikami w kierunku wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel operacyjny 1.1 Aktywne wspieranie działań zmierzających do poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy

Działania:

- Aktywizacja zawodowa mieszkańców gminy,
- Prowadzenie działań w kierunku minimalizowania bezrobocia w gminie,
- Wspieranie ludzi młodych, wchodzących na rynek pracy,
- Wspieranie mieszkańców poprzez szkolenia w zakresie zdobywania nowych umiejętności (przekwalifikowanie zawodowe) – rozszerzenie oferty kształcenia dla osób dorosłych,
- Wykorzystywanie nowoczesnych form szkoleniowych (e-learningów) do stworzenia bogatej oferty kursów i szkoleń zawodowych,
- Wspieranie lokalnych przedsiębiorców,
- Pomoc w zakładaniu i prowadzeniu własnych działalności gospodarczych,
- Budowanie społeczeństwa informacyjnego,
- Wspieranie przedsiębiorstw w kierunku unowocześniania procesów produkcyjnych,
- Wspieranie sektora przetwórstwa rolno-spożywczego,

- Zwiększanie i odpowiednia promocja walorów inwestycyjnych gminy,
- Upowszechnianie równości szans na rynku pracy,
- Efektywna działalność w kierunku doradztwa zawodowego,

Spójność z innymi dokumentami i programami

Nazwa dokumentu	Cele/priorytety
Europa 2020	Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – gospodarka charakteryzująca się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniająca spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną, Projekt przewodni: „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia".
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Cel 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, Kierunek interwencji: Poprawa jakości i efektywności kształcenia i szkolenia zawodowego na wszystkich poziomach, połączona ze zwiększeniem jego atrakcyjności poprzez silniejsze powiązanie z rynkiem pracy. Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych Kierunek interwencji: Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta.
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.2 Wzrost wydajności gospodarki II.2.4 Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej, Cel II.4 Rozwój kapitału ludzkiego II.4.1 Zwiększanie aktywności zawodowej, II.4.2 Poprawa jakości kapitału ludzkiego, II.4.3 Zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej.
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	Cel strategiczny 1. Nowoczesna gospodarka Cel operacyjny 1.1 Wysoka efektywność przedsiębiorstw, Cel strategiczny 2. Aktywni mieszkańcy Cel operacyjny 2.1 Wysoki poziom zatrudnienia.

Cel operacyjny 1.2 Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej gminy

Działania:

- Zwiększanie stopnia uzbrojenia obszaru w infrastrukturę techniczną,
- Zwiększanie dostępności komunikacyjnej gminy,
- Zwiększenie wykorzystywania nowoczesnych rozwiązań technologii informacyjnej,
- Szeroka promocja korzystnych warunków inwestycyjnych,
- Promocja gospodarcza regionu,
- Utworzenie terenów inwestycyjnych,
- Efektywne wspieranie lokalnych przedsiębiorców oraz współpraca z nimi,
- Pomoc w uzyskiwaniu dofinansowania ze środków UE.

Spójność z innymi dokumentami i programami

Nazwa dokumentu	Cele/priorytety
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Cel 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki, Kierunek interwencji: Poprawa świadomości roli innowacji i strategii rozwojowych firm wśród przedsiębiorców.
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.3 Zwiększenie innowacyjności gospodarki II.3.4 Zwiększenie innowacyjności gospodarki.
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	Cel strategiczny 1. Nowoczesna gospodarka Cel operacyjny 1.1 Wysoka efektywność przedsiębiorstw, Cel strategiczny 2. Aktywni mieszkańcy Cel operacyjny 2.1 Wysoki poziom zatrudnienia.

Cel operacyjny 1.3 Zwiększanie oferty w zakresie edukacji, kultury, sportu i rekreacji dla mieszkańców

Działania:

- Budowa nowych przedszkoli i żłobków,
- Zwiększanie oferty zajęć pozalekcyjnych (zajęć sportowych czy artystycznych),

- Utworzenie szkoły ponadgimnazjalnej oraz Centrum Kształcenia Ustawicznego,
- Utrzymanie obecnej sieci szkół na terenie gminy,
- Zwiększanie udziału szkół w projektach rozwojowych i promocyjnych,
- Upowszechnienie wykorzystywania nowoczesnych technologii jako środków dydaktycznych,
- Zwiększanie funduszu stypendialnego dla najzdolniejszych uczniów,
- Budowa i modernizacja świetlic wiejskich,
- Zwiększanie oferty kulturalnej dla osób z najstarszej grupy wiekowej – utworzenie Uniwersytetu III Wieku,
- Zapewnienie odpowiedniej opieki osobom starszym,
- Zwiększanie dostępności do podstawowej opieki zdrowotnej.

Spójność z innymi dokumentami i programami

Nazwa dokumentu	Cele/priorytety
Europa 2020	Inteligentny rozwój – gospodarka oparta na wiedzy i innowacji, Projekt przewodni: „Młodzież w drodze”.
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Cel 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, Kierunek interwencji: Podnoszenie jakości edukacji poprzez zorientowanie na efekty uczenia się, w szczególności w zakresie kluczowych kompetencji, a także personalizację nauczania oraz ewaluację pracy szkół i placówek, Cel 5. Stworzenie Polski Cyfrowej, Kierunek interwencji: Budowanie kompetencji cyfrowych osób nauczających (m.in. nauczycieli, pracowników innych instytucji edukacyjnych i kultury, pracowników organizacji pozarządowych) i wdrożenie powszechnej edukacji cyfrowej oraz stworzenie nowoczesnej sieciowej infrastruktury i zasobów edukacyjnych.
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	Cel strategiczny 1. Nowoczesna gospodarka Cel operacyjny 1.3 Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna Cel strategiczny 2. Aktywni mieszkańcy Cel operacyjny 2.2 Wysoki poziom kapitału społecznego,

	Cel operacyjny 2.3 Efektywny system edukacji, Cel operacyjny 2.4 Lepszy dostęp do usług zdrowotnych.

Cel operacyjny 1.4 Działania przeciwko zjawisku wykluczenia społecznego

Działania:

- Działania zwalczające nielegalną sprzedaż alkoholu osobom nieletnim,
- Zwiększenie pomocy społecznej dla najuboższych,
- Sprawny monitoring powstawania zjawisk patologicznych,
- Budowa nowych mieszkań socjalnych,
- Przeciwdziałanie pogłębianiu się ubóstwa, uzależnień czy przemocy w rodzinie,
- Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- Przeciwdziałanie przestępczości, szczególnie wśród młodzieży,
- Zapewnienie opieki psychologicznej (np. w szkołach) dla dzieci z rodzin, w których wystąpiły zjawiska patologii społecznej,
- Tworzenie miejsc spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży.

Spójność z innymi dokumentami i programami

Nazwa dokumentu	Cele/priorytety
Europa 2020	Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – gospodarka charakteryzująca się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniająca spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną, Projekt przewodni: „Europejski program walki z ubóstwem”.
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Cel 6 - Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” Kierunek interwencji: Zapewnienie jak najlepszej adresowalności świadczeń i zasiłków i rozwój ekonomii społecznej, tak aby z jednej strony stymulowały i wspierały korzystanie z usług publicznych oraz z drugiej ograniczały ryzyko marginalizacji spowodowanej ubóstwem, Kierunek interwencji: Zapewnienie realnego wsparcia rodzin wielodzietnych zabezpieczającego je przed ryzykiem

	wykluczenia społecznego, Kierunek działania: Stworzenie modelu aktywności intelektualnej, społecznej i zawodowej osób starszych opartego na wykorzystywaniu ich potencjałów i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu.
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna Cel III.1 Integracja społeczna III.1.1 Zwiększanie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, III.1.2 Zmniejszanie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych.
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	Cel strategiczny 2. Aktywni mieszkańcy Cel operacyjny 2.2 Wysoki poziom kapitału społecznego, Cel operacyjny 2.3 Efektywny system edukacji, Cel operacyjny 2.4 Lepszy dostęp do usług zdrowotnych.

<u>Cel operacyjny 1.5</u> Kształtowanie świadomości przynależności regionalnej

Działania:

- Zwiększanie poczucia przynależności regionalnej, szczególnie wśród młodzieży,
- Zachęcanie mieszkańców do uczestnictwa w lokalnych imprezach,
- Rozbudowa placówek kulturalnych,
- Poprawa poczucia bezpieczeństwa w gminie,
- Tworzenie kół zainteresowań o różnej tematyce, zwiększających integrację mieszkańców gminy,
- Upowszechnianie edukacji regionalnej i rozwijanie poznania dziedzictwa kulturowego regionalnego od najmłodszych lat szkolnych,
- Ułatwienie dostępu do administracji publicznej.

Spójność z innymi dokumentami i programami

Nazwa dokumentu	Cele/priorytety
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności.	Cel 11. Wzrost rozwoju kapitału społecznego,

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Kierunek interwencji: Przygotowanie i wprowadzenie programu edukacji obywatelskiej na wszystkich poziomach edukacji, w perspektywie uczenia się przez całe życie.
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	Cel strategiczny 1. Nowoczesna gospodarka Cel operacyjny 1.3 Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna.

TURYSTYKA

Cel strategiczny 2. Rozwój turystyki i promocja gminy

Poprzez odpowiednią promocję dąży się do stworzenia atrakcyjnego wizerunku gminy. Można go osiągnąć dzięki wysokiemu potencjałowi kulturalno-przyrodniczemu oraz utworzeniu w pełni nowoczesnej bazy gastronomiczno-noclegowej. Na wspomniany potencjał składa się przede wszystkim przynależność do regionu etniczno-kulturowego Kociewia. Obecnie na znaczeniu zyskuje także zwiększająca atrakcyjność obszarów wiejskich branża agroturystyczna. Gmina Zblewo posiada ogromny potencjał do rozwoju takiej formy turystyki, co stwarza dalsze możliwości do promocji lokalnych tradycji, a także produktów regionalnych.

Cel operacyjny 2.1 Rozwój turystyki w oparciu o potencjał kulturowo-przyrodniczy

Działania:

- Poprawa jakości i estetyki sfer intensywnego zagospodarowania turystycznego,
- Szersze wspieranie działań kulturalnych, sportowych i artystycznych oraz wykorzystywanie ich przy promocji gminy,
- Rozwój turystyki w oparciu o wysokie walory kulturowe w związku z przynależnością do regionu etniczno-kulturowego Kociewia,
- Popularyzacja walorów kulturowo-przyrodniczych będących na wysokim poziomie,
- Kontynuowanie organizowania licznych imprez, cieszących się dużą popularnością w całej gminie,
- Współpraca z wieloma instytucjami i organizacjami działającymi w gminie w zakresie rozwoju turystyki,

- Rozwój infrastruktury rekreacji weekendowej,
- Odpowiednie zagospodarowanie i wyeksponowanie atrakcji turystycznych,
- Promocja lokalnych tradycji.

Spójność z innymi dokumentami i programami

Nazwa dokumentu	Cele/priorytety
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów 1.3 Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne, 1.3.6 Wykorzystywanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego.
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	Cel strategiczny 1. Nowoczesna gospodarka Cel operacyjny 1.3 Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna.

<u>Cel operacyjny 2.2</u> Utworzenie systemu efektywnej promocji walorów turystycznych gminy

Działania:

- Ułatwienie dostępu do materiałów promocyjnych (folderów, broszur, map) np. poprzez tworzenie kiosków informacji turystycznej – szczególnie w sezonie letnim,
- Wzbogacenie oferty turystycznej,
- Systematyczna aktualizacja strony internetowej gminy,
- Zwiększanie promocji gminy również poza jej granicami,
- Opracowanie strategii rozwoju turystyki dla gminy,
- Promocja gminy poprzez wykorzystanie faktu przynależności do regionu Kociewia,
- Promocja produktów regionalnych,
- Prowadzenie szerokiej współpracy w regionie,
- Usystematyzowanie ewidencji licznych zabytków,
- Regularne tworzenie kalendarza imprez odbywających się na terenie gminy.

Spójność z innymi dokumentami i programami

Nazwa dokumentu	Cele/priorytety
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	Cel strategiczny 1. Nowoczesna gospodarka Cel operacyjny 1.3 Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna.

<u>Cel operacyjny 2.3</u> Rozbudowa nowoczesnej bazy turystyczno-rekreacyjnej

Działania:

- Rozbudowa bazy turystyczno-rekreacyjnej polegająca na odpowiednim zagospodarowaniu wielu obszarów w gminie, przy wykorzystaniu wysokiego potencjału kulturalnego oraz promocja,
- Odpowiednie oznakowanie dojazdów do ośrodków wypoczynkowych oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej (modernizacja dróg dojazdowych) ułatwiającej dostęp do ośrodków wypoczynkowych,
- Rozbudowa bazy gastronomicznej (kawiarnie, restauracje),
- Tworzenie nowych miejsc noclegowych,
- Wykorzystanie potencjału do rozwoju agroturystyki,
- Tworzenie nowoczesnej infrastruktury sportowej,
- Uwzględnienie w promocji gminy lokalnych tradycji, w tym również tradycyjnych, regionalnych produktów.

Spójność z innymi dokumentami i programami

Nazwa dokumentu	Cele/priorytety
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	Cel strategiczny 1. Nowoczesna gospodarka Cel operacyjny 1.3 Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna.

Cel operacyjny 2.4 Wspieranie rozwoju agroturystyki

Działania:

- Aktywna promocja obszarów wiejskich w aspekcie sprzyjających warunków wypoczynkowych,
- Rozwijanie zainteresowań w kierunku tworzenia gospodarstw agroturystycznych poprzez organizację szkoleń z tego zakresu,
- Organizowanie wsparcia dla osób zakładających działalność agroturystyczną,
- Pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie takiej formy turystyki.

Spójność z innymi dokumentami i programami

Nazwa dokumentu	Cele/priorytety
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	Cel strategiczny 1. Nowoczesna gospodarka Cel operacyjny 1.3 Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna.

OCHRONA ŚRODOWISKA

Cel strategiczny 3. Poprawa stanu środowiska naturalnego

W czasach postępujących zmian w środowisku naturalnym, związanych z prężnym rozwojem gospodarczym ważne jest przeprowadzanie działań zgodnie z zasadami ochrony środowiska oraz racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych. Wprowadza się szereg regulacji, które mają na celu poprawę stanu środowiska oraz zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców danego regionu. Gmina Zblewo posiada szereg walorów środowiskowych, będących jednocześnie jej najważniejszymi atutami, o które należy odpowiednio zadbać. Rozwój gminy zatem musi opierać się na pełnym poszanowaniu walorów środowiska naturalnego. Duże szanse należy upatrywać w pozyskiwaniu energii z odnawialnych źródeł.

Cel operacyjny 3.1 Zwiększanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców gminy

Działania:

- Kształtowanie postaw ekologicznych,

- Zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz propagowanie ekologicznego stylu życia,
- Zwiększanie świadomości w zakresie odpowiedniego gospodarowania energią,
- Organizowanie spotkań edukacyjnych, festynów o tematyce środowiskowej,
- Efektywne działania w zakresie ochrony środowiska,
- Zwiększanie roli ekologii w edukacji szkolnej,
- Doskonalenia systemu gospodarki odpadami,

Spójność z innymi dokumentami i programami

Nazwa dokumentu	Cele/priorytety
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Cel strategiczny 5. Zwiększenie spójności województwa, Kierunek interwencji: Zwiększenie poziomu ochrony środowiska.
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.6 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko II.6.1 Racjonalne gospodarowanie zasobami, II.6.2 Poprawa efektywności energetycznej, II.6.4 Poprawa stanu środowiska, II.6.5 Adaptacja do zmian klimatu.
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	Cel strategiczny 3. Atrakcyjna przestrzeń Cel operacyjny 3.2 Bezpieczeństwo i efektywność energetyczna, Cel operacyjny 3.3 Dobry stan środowiska.

<u>Cel operacyjny 3.2</u> Rozwój infrastruktury ochrony środowiska

Działania:

- Rozbudowa sieci oczyszczalni przydomowych,
- Przeprowadzenie termomodernizacji budynków,
- Usprawnienie funkcjonowania infrastruktury technicznej,
- Ukierunkowanie na gospodarkę niskoemisyjną,
- Modernizacja oczyszczalni ścieków,
- Zwiększanie bezpieczeństwa energetycznego,

- Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych,
- Budowa niezbędnych zbiorników retencyjnych,
- Wspieranie inwestycji z zakresu wykorzystywania alternatywnych źródeł energii.

Spójność z innymi dokumentami i programami

Nazwa dokumentu	Cele/priorytety
Europa 2020	Inteligentny rozwój – gospodarka oparta na wiedzy i innowacji, Projekt przewodni „Unia Innowacji”, Zrównoważony rozwój – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej, Projekt przewodni: „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”.
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Cel 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska. Kierunek interwencji: Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne, Kierunek interwencji: Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych, Kierunek interwencji: Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego poprzez dywersyfikację kierunków pozyskiwania gazu, Kierunek interwencji: Zwiększenie poziomu ochrony środowiska.
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.6 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko II.6.1 Racjonalne gospodarowanie zasobami, II.6.2 Poprawa efektywności energetycznej, II.6.4 Poprawa stanu środowiska, II.6.5 Adaptacja do zmian klimatu.
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	Cel strategiczny 3. Atrakcyjna przestrzeń Cel operacyjny 3.2 Bezpieczeństwo i efektywność energetyczna, Cel operacyjny 3.3 Dobry stan środowiska.

Cel operacyjny 3.3 Zwiększenie efektywności energetycznej budynków oraz rozwój odnawialnych źródeł energii

Działania:

- Termomodernizacja budynków,
- Zwiększanie bezpieczeństwa energetycznego,
- Kontynuowanie programu usuwania azbestu,
- Zwiększenie wiedzy mieszkańców o możliwościach wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych,
- Rozpowszechnianie idei zastosowania energii z odnawialnych źródeł np. energii słonecznej,
- Zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii w zaspokajaniu ogólnego zapotrzebowania na ciepło,
- Wspieranie inwestycji w zakresie pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych,
- Zwiększanie świadomości ekologicznej.

Spójność z innymi dokumentami i programami

Nazwa dokumentu	Cele/priorytety
Europa 2020	Inteligentny rozwój – gospodarka oparta na wiedzy i innowacji, Projekt przewodni: „Unia Innowacji”, Zrównoważony rozwój – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej, Projekt przewodni: „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”.
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Cel 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska. Kierunek interwencji: Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne, Kierunek interwencji: Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych, Kierunek interwencji: Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego poprzez dywersyfikację kierunków pozyskiwania gazu, Kierunek interwencji: Zwiększenie poziomu

	ochrony środowiska.
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.6 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko II.6.1 Racjonalne gospodarowanie zasobami, II.6.2 Poprawa efektywności energetycznej, II.6.4 Poprawa stanu środowiska, II.6.5 Adaptacja do zmian klimatu.
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	Cel strategiczny 3. Atrakcyjna przestrzeń Cel operacyjny 3.2 Bezpieczeństwo i efektywność energetyczna, Cel operacyjny 3.3 Dobry stan środowiska.

<u>Cel operacyjny 3.4</u> Rozwój produkcji rolnej z poszanowaniem środowiska naturalnego i zasad zrównoważonego rozwoju

Działania:

- Egzekwowanie przestrzegania przepisów z zakresu ochrony środowiska,
- Odpowiednie zagospodarowanie terenów – zgodnie z wymogami ochrony środowiska,
- Zwiększanie kontroli w lasach znajdujących się na terenie gminy,
- Dbałość o poprawę stanu środowiska naturalnego,
- Dążenie do osiągnięcia wyznaczonych parametrów gospodarki odpadami,
- Efektywne pozyskiwanie środków zewnętrznych na działania z zakresu ochrony środowiska.

Spójność z innymi dokumentami i programami

Nazwa dokumentu	Cele/priorytety
Europa 2020	Inteligentny rozwój – gospodarka oparta na wiedzy i innowacji, Projekt przewodni „Unia Innowacji”, Zrównoważony rozwój – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej, Projekt przewodni: „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”.
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska

	Kierunek interwencji: Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne, Kierunek interwencji: Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych, Kierunek interwencji: Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego poprzez dywersyfikację kierunków pozyskiwania gazu, Kierunek interwencji: Zwiększenie poziomu ochrony środowiska.
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.6 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko II.6.1 Racjonalne gospodarowanie zasobami, II.6.2 Poprawa efektywności energetycznej, II.6.4 Poprawa stanu środowiska, II.6.5 Adaptacja do zmian klimatu.
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	Cel strategiczny 3. Atrakcyjna przestrzeń Cel operacyjny 3.2 Bezpieczeństwo i efektywność energetyczna, Cel operacyjny 3.3 Dobry stan środowiska.

PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA

Cel strategiczny 4. Funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni wraz z rozwojem infrastruktury

Odpowiednie zagospodarowanie obszaru gminy jest działaniem niezbędnym. Jego celem jest stworzenie sprzyjających i bezpiecznych warunków dla rozwoju mieszkańców. Urządzenie terenów rekreacyjnych oraz rozbudowa infrastruktury sportowej wpłynie na integrację lokalnej społeczności oraz upowszechnienie aktywnych form spędzania wolnego czasu. Czynnikiem istotnie wpływającym na konkurencyjność gminy jest odpowiedni stan infrastruktury technicznej, który coraz częściej stanowi również czynnik rozwoju lokalnego. Ważny jest zatem wysoki rozwój wspomnianej infrastruktury, a przede wszystkim zapewnienie dostępności komunikacyjnej gminy w związku z korzystnym położeniem przy ważnych szlakach komunikacyjnych.

<u>Cel operacyjny 4.1</u> Poprawa stanu układu drogowego w celu zapewnienia dostępności komunikacyjnej gminy

Działania:

- Budowa nowych dróg i modernizacja istniejących,
- Regularne wyrównywanie nawierzchni dróg gruntowych,
- Utwardzanie dróg gruntowych,
- Modernizacja dróg dojazdowych do posesji,
- Rozbudowa infrastruktury okołodrogowej,
- Poprawa jakości obsługi transportu zbiorowego,
- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- Zagospodarowanie większych powierzchni pod budowę parkingów (w tym leśnych i przy jeziorach),
- Budowa i modernizacja chodników w celu usprawnienia ruchu pieszych,
- Zwiększanie płynności ruchu pojazdów samochodowych,
- Ograniczanie uciążliwości akustycznej.

Spójność z innymi dokumentami i programami

Nazwa dokumentu	Cele/priorytety
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Cel 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego, Kierunek interwencji: Sprawna modernizacja, rozbudowa i budowa zintegrowanego systemu transportowego, Kierunek interwencji: Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.7 Zwiększenie efektywności transportu II.7.1 Zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym, II.7.2 Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony,	Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów

Miasta, Obszary Wiejskie	1.2 Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi 1.2.1 Zwiększanie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionów.
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	Cel strategiczny 3. Atrakcyjna przestrzeń Cel operacyjny 3.1 Sprawny system transportowy.

Cel operacyjny 4.2 Budowa i rozbudowa sieci infrastruktury technicznej

Działania:

- Uzbrojenie terenów w sieć infrastruktury technicznej,
- Rozwój sieci kanalizacyjnej,
- Modernizacja sieci wodociągowej,
- Budowa i modernizacja sieci ciepłowniczej,
- Rozbudowa sieci oświetlenia na obszarze gminy (z wykorzystaniem oświetlenia energooszczędnego).

Spójność z innymi dokumentami i programami

Nazwa dokumentu	Cele/priorytety
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	Cel strategiczny 3. Atrakcyjna przestrzeń Cel operacyjny 3.2 Bezpieczeństwo i efektywność energetyczna.

Cel operacyjny 4.3 Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych

Działania:

- Budowa małej infrastruktury turystycznej,
- Budowa infrastruktury przy jeziorach,
- Odpowiednie urządzenie kąpielisk,
- Modernizacja dróg dojazdowych do ośrodków wypoczynkowych i do terenów turystyczno-rekreacyjnych,
- Budowa nowych placów zabaw dla dzieci,

- Zwiększanie dostępności do placów istniejących,
- Rozbudowa sieci dróg rowerowych,
- Połączenie siecią dróg rowerowych wszystkich miejscowości w gminie oraz utworzenie połączeń międzygminnych.

Spójność z innymi dokumentami i programami

Nazwa dokumentu	Cele/priorytety
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	Cel strategiczny 1. Nowoczesna gospodarka Cel operacyjny 1.3 Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna.

<u>Cel operacyjny 4.4</u> Rozbudowa infrastruktury sportowej

Działania:

- Zwiększenie nakładów inwestycyjnych w zakresie infrastruktury sportowej,
- Urządzenie terenów „starego żwirowiska" z Zblewie z przeznaczeniem na teren skateparku,
- Budowa hali widowiskowo-sportowej w Zblewie oraz innych miejscowościach na terenie gminy,
- Budowa fitness klubów, basenu, siłowni, tras nordic walking,
- Stworzenie oferty dla uprawiania sportów zimowych,
- Rozbudowa istniejącej infrastruktury sportowej (m.in. budowa bieżni i skoczni lekkoatletycznej w Pinczynie).

Spójność z innymi dokumentami i programami

Nazwa dokumentu	Cele/priorytety
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	Cel strategiczny 1. Nowoczesna gospodarka Cel operacyjny 1.3 Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna.

Cel operacyjny 4.5 Modernizacja obiektów użyteczności publicznej

Działania:

- Przeprowadzenie gruntownych remontów budynków użyteczności publicznej,
- Przywracanie budynkom ich pierwotnych funkcji,
- Remont budynku dworca kolejowego w Pinczynie,
- Dostosowywanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- Przeprowadzanie termomodernizacji budynków.

Spójność z innymi dokumentami i programami

Nazwa dokumentu	Cele/priorytety
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju, Kierunek interwencji: Modernizacja infrastruktury oraz rozszerzenie ról społecznych instytucji kultury, w tym bibliotek i ośrodków kultury.

Cel operacyjny 4.6 Wspieranie działań służących rozwojowi budownictwa mieszkalnego

Działania:

- Opracowanie Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego dla poszczególnych miejscowości,
- Bodowa nowych mieszkań komunalnych,
- Poprawa stanu istniejących mieszkań,
- Poprawa warunków mieszkaniowych.

Spójność z innymi dokumentami i programami

Nazwa dokumentu	Cele/priorytety
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	Cel strategiczny 2. Aktywni mieszkańcy Cel operacyjny 2.2 Wysoki poziom kapitału społecznego.

4. Propozycje hierarchizacji zadań

W związku z ograniczonym dostępem środków finansowych oraz częstymi problemami w ich pozyskiwaniu istnieje konieczność hierarchizacji działań zawartych w niniejszym dokumencie pod względem ich ważności. Hierarchizacji dokonano na podstawie wyników przeprowadzonych konsultacji społecznych w gminie oraz diagnozy społeczno-gospodarczej.

Ramowa propozycja niniejszej hierarchizacji uwzględnia:

1) Aktywizację zawodową mieszkańców zmierzającą do poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy (zwalczanie bezrobocia),
2) Poprawę stanu infrastruktury technicznej (ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia dostępności komunikacyjnej) w celu podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej terenów gminy,
3) Szeroką promocję walorów kulturowych, etnicznych i przyrodniczych gminy na bazie przynależności do regionu Kociewia,
4) Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej związanej m.in. z rozbudową obiektów sportowych czy bazy gastronomiczno-noclegowej,
5) Ukierunkowanie na rozwój sektora agroturystycznego w gminie,
6) Zwiększenie oferty w zakresie: edukacji, kultury, sportu i rekreacji dla mieszkańców,
7) Prowadzenie działań w zakresie zwalczania wykluczenia społecznego (zwalczanie zjawisk patologicznych),
8) Zwiększanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców oraz usprawnienie systemu gospodarki odpadami,
9) Wzmacnianie świadomości poczucia przynależności regionalnej mieszkańców,
10) Rozwój społeczeństwa informacyjnego.

5. Finansowanie Strategii

Przedstawione w Strategii Rozwoju Gminy Zblewo na lata 2014-2020 działania i cele wykraczają poza ustawowe kompetencje samorządu gminnego i innych jednostek publicznych. Realizacja Strategii jest wyzwaniem dla wszystkich podmiotów funkcjonujących w gminie: władz samorządowych, miejscowych podmiotów gospodarczych oraz samych mieszkańców. Ponadto gmina jest również integralną częścią większej przestrzeni

terytorialnej (powiat, województwa, kraj, UE), dlatego też komplementarnych źródeł finansowania realizacji Strategii należy poszukiwać także na szczeblach wyższych.

Realizacja zadań zapisanych w Strategii będzie finansowana z następujących źródeł:

- budżet gminy Zblewo;
- budżet gmin sąsiednich;
- budżet starostwa powiatowego;
- budżet województwa pomorskiego;
- budżet państwa;
- środki pozostałych partnerów lokalnych i instytucji zaangażowanych w realizację Strategii;
- środki Unii Europejskiej (w ramach polityki strukturalnej i polityki spójności);
- środki krajowych i międzynarodowych instytucji finansowych;
- środki prywatne (w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego);
- środki własne sponsorów, dzierżawców obiektów, firm itp.

Należy podkreślić, iż w momencie przygotowywania niniejszego dokumentu, w związku z nadchodzącym nowym okresem programowania 2014 - 2020, nie jest możliwe określenie szczegółowych możliwości źródeł finansowania ze środków UE, ponieważ w dalszym ciągu trwają prace nad określeniem zakresu i wymiaru wsparcia. Niemniej nowy okres finansowania stwarza gminie Zblewo możliwość pozyskania środków na działania określone w niniejszym dokumencie.

6. Współpraca instytucjonalna i programowa

Dokument „Strategia Rozwoju Gminy Zblewo na lata 2014 – 2020” został opracowany przy szerokiej współpracy z udziałem partnerów społecznych, których zdaniem było zidentyfikowanie najważniejszych problemów występujących w gminie. Identyfikacja podstawowych problemów oraz diagnoza społeczno-gospodarcza w ramach niniejszego dokumentu dały podstawy do określenia zadań priorytetowych zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców gminy Zblewo. W tworzeniu dokumentu miała również udział lokalna społeczność, która poprzez badania ankietowe przeprowadzone w ramach konsultacji społecznych wypowiedziała się na temat głównych obszarów problemowych zidentyfikowanych na terenie gminy oraz zaproponowała sposoby ich rozwiązania. Podczas

badań ankietowych społeczność lokalna oceniła również warunki życia w gminie oraz wskazała działania, które są istotne, z punktu widzenia mieszkańców, dla rozwoju gminy. Społeczność lokalna była reprezentowana przez młodzież szkolną oraz osoby dorosłe, reprezentujące różne sfery życia oraz odznaczające się różnym wykształceniem.

Główny podmiotem odpowiedzialnym za proces wdrażania i realizacji Strategii jest Urząd Gminy w Zblewie, a osiągnięcie zawartych niej założeń będzie możliwe tylko dzięki szerokiej współpracy horyzontalnej (z innymi gminami, organizacjami pozarządowymi, różnymi instytucjami i samymi mieszkańcami), a także wertykalnej – w ramach kooperacji pionowej (z jednostkami samorządu terytorialnego na szczeblu powiatowym, wojewódzkim oraz organami administracji rządowej).

Strategia z założenia jest dokumentem nakreślającym spójne kierunki działań, bez umiejscawiania ich w czasie i określania konkretnych miejsc, czy warunków finansowych ich realizacji. Przedstawienie bardziej szczegółowych kierunków działań będzie zadaniem innych programów, sporządzanych na podstawie i w ramach celów strategicznych i operacyjnych sformułowanych w niniejszym dokumencie.

Realizacji Strategii Rozwoju Gminy Zblewo będą służyć działania wynikające z:

- Programów gminnych, powiatowych, wojewódzkich;
- Programów ogólnokrajowych;
- Programów rozwoju lokalnego i zagospodarowania przestrzennego;
- Planów finansowych i inwestycyjnych;
- Innych dokumentów o charakterze strategicznym bądź operacyjnym.

7. Monitoring

Monitoring to proces polegający na okresowej kontroli i ocenie stopnia realizacji działań zapisanych w tym dokumencie oraz wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami zewnętrznymi i wewnętrznymi wpływającymi na rozwój gminy. Ważne jest również szybkie wykrycie powstałych błędów w trakcie realizacji wspomnianych działań oraz minimalizacja skutków wykrytego odchylenia. Skuteczna identyfikacja wszelkich nieprawidłowości związanych z wdrażanymi działaniami, pozwali na szybkie reagowanie i podejmowanie odpowiednich kroków naprawczych. Istotnym elementem procesu monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie

odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedleniem efektywności prowadzonych działań.

Monitoring wszelkich procesów zachodzących w ramach niniejszego dokumentu będzie przeprowadzany w dwóch zakresach: rzeczowym i finansowym. Pierwszy będzie obrazem postępu w realizacji głównych celów niniejszego dokumentu oraz będzie stanowił kontrolę ich realizacji. Drugi natomiast oceniał będzie racjonalność wydatków finansowych na realizację poszczególnych działań.

Jednostką Urzędu Gminy odpowiedzialną za realizację „Strategii Rozwoju Gminy Zblewo na lata 2014 – 2020" będzie Wójt Gminy Zblewo, który powoła specjalną komórkę odpowiedzialną za prowadzenie monitoringu. Monitoring przeprowadzany będzie w oparciu o szereg wskaźników pochodzących z publicznego systemu informacji statystycznej lub wewnętrznego systemu sprawozdawczości gminy (zamieszczone pod koniec niniejszego rozdziału). Wójt gminy jest kluczową osobą w procesie monitoringu, ponieważ on kieruje bieżącą działalnością gminy i ma największy wpływ na opracowywaną Strategię Rozwoju. W ramach tego procesu powołany zostanie Zespół ds. Strategii, składający się z przedstawicieli władz samorządowych, środowisk społecznych, gospodarczych oraz organizacji pozarządowych, będący odpowiedzialny za prowadzenie systematycznego monitoringu. Zespół oceniać będzie przede wszystkim ilościowe i jakościowe informacje dotyczące realizacji wskazanych działań. Monitoringowi podlegać będzie zgodność i kolejność realizacji zadań wynikających ze Strategii, terminowość realizacji projektów, ich jakość, źródła finansowania oraz przepływy środków pieniężnych. W przypadku pojawienia się problemów przy realizacji zadań Zespół będzie miał obowiązek podjąć działania w celu ich wyeliminowania.

Struktura celów strategicznych tworzy logicznie powiązany system. Osiąganie celów cząstkowych przyczyni się do osiągania celów operacyjnych, a w następnej kolejności celów strategicznych. Ich realizacja ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców gminy Zblewo, która jest głównym celem w ramach niniejszego dokumentu. Realizacja przyjętych założeń nastąpi w związku z wyodrębnieniem czterech obszarów tematycznych:

- Przestrzeń i infrastruktura,
- Turystyka,
- Ochrona środowiska,
- Społeczność i Gospodarka.

Szczególnie ważna jest spójność Strategii Rozwoju Gminy Zblewo z innymi dokumentami o charakterze rzeczowym czy finansowym ze względu na długoterminowość zawartych zadań obejmującym kilka przyszłych lat budżetowych.

Każdego roku jednostki odpowiedzialne za przeprowadzanie monitoringu przedkładać będą Wójtowi sprawozdanie z realizacji poszczególnych celów, które następnie będzie przedstawiane Radzie Gminy oraz opinii publicznej. Wyniki monitoringu oraz raport końcowy przedstawiany przez Wójta Radzie Gminy nie rzadziej niż raz na 2 lata, powinny być podstawą do oceny stanu realizacji Strategii.

W trakcie procesu monitoringu można posłużyć się wskaźnikami zamieszonymi poniżej, jednak w przypadku postępów we wdrażani Strategii możliwe jest sformułowanie nowych, które w bardziej trafny i dokładny sposób będą odzwierciedlać stan realizacji założonych zadań.

SPOŁECZEŃSTWO I GOSPODARKA

Cel strategiczny 1. Stworzenie warunków do zrównoważonego i efektywnego rozwoju społeczno-gospodarczego z uwzględnieniem mechanizmów ekonomii społecznej

Cel operacyjny 1.1 Aktywne wspieranie działań zmierzających do poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy

- Stopa bezrobocia w gminie w poszczególnych kategoriach wiekowych,
- Liczba bezrobotnych wśród kobiet,
- Wysokość bezrobocia wśród absolwentów szkół,
- Liczba uczniów w placówkach szkolnictwa dla dorosłych,
- Liczba zorganizowanych i przeprowadzonych szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe,
- Liczba nowo utworzonych miejsc pracy na terenie gminy,
- Liczba osób, które założyły własną pozarolniczą działalność gospodarczą,
- Ilość udzielonego wsparcia przy zakładaniu działalności gospodarczych,
- Liczba osób korzystających z elektronicznych usług publicznych,
- Liczba nowopowstałych i zmodernizowanych obiektów otoczenia biznesu,
- Liczba wspólnych projektów inwestycyjnych w sektorze przedsiębiorstw,

- Czas obiegu informacji pomiędzy przedsiębiorstwami,
- Stopień unowocześnienia bazy maszynowej i technologicznej firm,

Cel operacyjny 1.2 Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej gminy

- Liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych w systemie REGON,
- Powierzchnia terenów inwestycyjnych powstałych w gminie,
- Liczba pozyskanych inwestorów i zrealizowanych inwestycji,
- Liczba nowo powstałych przedsiębiorstw z sektora przetwórstwa rolno – spożywczego,
- Liczba przeprowadzonych akcji promujących walory inwestycyjne gminy,
- Liczba przedsiębiorstw korzystających z usług elektronicznych,
- Stopień uzbrojenia terenów inwestycyjnych w sieć infrastruktury technicznej,
- Stopień konkurencyjności lokalnych przedsiębiorców w stosunku do przedsiębiorców z zewnątrz,

Cel operacyjny 1.3 Zwiększanie oferty w zakresie edukacji, kultury, sportu i rekreacji dla mieszkańców

- Wskaźnik skolaryzacji w szkołach,
- Wskaźnik komputeryzacji szkół,
- Liczba udzielonych stypendiów,
- Udział szkół w projektach rozwojowych,
- Powierzchnia zmodernizowanych obiektów dydaktycznych,
- Liczba dodatkowych zajęć pozalekcyjnych,
- Liczba nowo powstałych przedszkoli i żłobków,
- Liczba działających placówek kultury,
- Liczba nowo wybudowanych i zmodernizowanych placówek kulturalnych,
- Liczba uczestników imprez w ośrodkach kultury, klubach, świetlicach,
- Wykorzystanie nowoczesnych technologii jako środków dydaktycznych,
- Liczba ofert kulturalnych dla osób starszych,
- Liczba bibliotek,
- Dostępność do podstawowej opieki zdrowotnej,

Cel operacyjny 1.4 Działania przeciwko zjawisku wykluczenia społecznego

- Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 mieszkańców,
- Liczba wybudowanych i zmodernizowanych mieszkań socjalnych i komunalnych,
- Liczba programów przeciwdziałania powstawaniu zjawisk patologicznych,
- Liczba miejsc w domach i zakładach opieki społecznej na 1000 mieszkańców,
- Ilość pozyskanych środków na cele społeczne,
- Liczba działających świetlic środowiskowych,
- Udział bezrobotnych wśród osób niepełnosprawnych,
- Liczba przestępstw wśród małoletnich,
- Liczba miejsc rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży,

Cel operacyjny 1.5 Kształtowanie świadomości przynależności regionalnej

- Liczba działających kół zainteresowań, świetlic środowiskowych,
- Popularność organizowanych imprez w gminie,
- Liczba i jakość placówek kulturalnych i sportowych w gminie,
- Współczynnik przestępstw kryminalnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców,
- Liczba projektów edukacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przestępczości wśród nieletnich,
- Wskaźnik realizacji usług publicznych.

TURYSTYKA

Cel strategiczny 2. Rozwój turystyki i promocja gminy

Cel operacyjny 2.1 Rozwój turystyki w oparciu o potencjał kulturowo-przyrodniczy

- Liczba podmiotów zajmujących się turystyką,
- Powierzchnia terenów oddanych pod zabudowę turystyczną lub rekreacyjną,
- Liczba przeprowadzonych akcji informacyjno – szkoleniowych z zakresu turystyki i agroturystyki,
- Liczba nowo wybudowanych obiektów nawiązujących do lokalnych wzorców, kultury, tradycji,

- Liczba uczestników imprez w ośrodkach kultury, klubach, świetlicach,
- Liczba organizowanych imprez kulturalnych i sportowych,
- Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki,
- Liczba turystów odwiedzających gminę Zblewo,
- Jakość atrakcji turystycznych i stopień ich wyeksponowania,

Cel operacyjny 2.2 Utworzenie systemu efektywnej promocji walorów turystycznych gminy

- Liczba przeprowadzonych akcji i kampanii promocyjnych,
- Liczba wydanych folderów informacyjnych,
- Liczba nowo powstałych tablic informacyjnych w terenie,
- Liczba programów dydaktycznych popularyzujących walory etniczno – kulturowe regionu Kociewia,
- Liczba rozpoznawalnych produktów regionalnych identyfikowanych z gminą,
- Liczba obiektów zabytkowych poddanych renowacji,
- Stopień znajomości walorów turystycznych Kociewia w perspektywie regionalnej i krajowej,
- Rozpoznawalność produktów regionalnych,

Cel operacyjny 2.3 Rozbudowa nowoczesnej bazy turystyczno-rekreacyjnej

- Liczna miejsc noclegowych,
- Liczba obiektów gastronomicznych,
- Dostępność obiektów noclegowo-gastronomicznych,
- Liczba nowo wybudowanych i zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej,
- Liczba udzielonych ulg dla inwestorów zmierzających do poprawy lub rozbudowy bazy turystycznej,

Cel operacyjny 2.4 Wspieranie rozwoju agroturystyki

- Liczba podmiotów zajmujących się agroturystyką,
- Liczba nowo powstałych gospodarstw agroturystycznych,

- Wysokość pozyskanych środków na rzecz rozwoju agroturystyki,
- Liczba przeprowadzonych akcji informacyjno – szkoleniowych z zakresu agroturystyki,

OCHRONA ŚRODOWISKA

Cel strategiczny 3. Rozwój gminy zgodny z zasadami ochrony walorów środowiska naturalnego

Cel operacyjny 3.1 Zwiększanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców gminy

- Liczba programów nauczania zawierających zagadnienia z zakresu edukacji ekologicznej,
- Liczba zorganizowanych imprez upowszechniających zasady ekologii i zdrowego stylu życia,
- Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych przeciwko paleniu śmieci w paleniskach domowych,
- Liczba osób fizycznych i prawnych prowadzących selektywną zbiórkę odpadów stałych,

Cel operacyjny 3.2 Rozwój infrastruktury ochrony środowiska

- Liczba zmodernizowanych systemów grzewczych,
- Liczba zidentyfikowanych źródeł wysokiej emisji,
- Ludność obsługiwana przez oczyszczalnię ścieków (w % ogółu liczny ludności),
- Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane (w % ścieków wymagających oczyszczania),
- Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków,
- Liczba budynków w których przeprowadzono termomodernizację,
- Ilość środków pozyskanych na poprawę stanu środowiska naturalnego,
- Liczba zlikwidowanych nielegalnych wysypisk śmieci,

Cel operacyjny 3.3 Zwiększenie efektywności energetycznej budynków oraz rozwój odnawialnych źródeł energii

- Liczba kampanii informacyjnych propagujących wykorzystanie alternatywnych źródeł energii,
- Udział wykorzystania OZE w całkowitych pozyskiwaniu energii,
- Liczba inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii,
- Ilość zutylizowanych odpadów azbestowych,

Cel operacyjny 3.4 Rozwój produkcji rolnej z poszanowaniem środowiska naturalnego i zasad zrównoważonego rozwoju

- Liczba wdrożonych systemów monitorowania stanu środowiska,
- Stopień egzekwowania nieprzestrzegania przepisów z zakresu ochrony środowiska,
- Liczba realizowanych programów rolno – środowiskowych,
- Wysokość osiąganych parametrów gospodarki odpadami,

PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA

Cel strategiczny 4. Funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni wraz z rozwojem infrastruktury

Cel operacyjny 4.1 Poprawa stanu układu drogowego w celu zapewnienia dostępności komunikacyjnej gminy

- Długość nowo wybudowanych lub zmodernizowanych (bądź utwardzonych) dróg,
- Długość wybudowanych ciągów pieszych,
- Liczba zmodernizowanych bądź wybudowanych miejsc parkingowych,
- Liczba istniejących połączeń autobusowych i kolejowych,
- Liczba wybudowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu,
- Stopień usprawnienia ruchu na głównych ciągach komunikacyjnych,
- Natężenia hałasu,

Cel operacyjny 4.2 Budowa i rozbudowa sieci infrastruktury technicznej

- Długość nowo wybudowanej sieci kanalizacyjnej,
- Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej,
- Liczba zmodernizowanych systemów grzewczych,
- Ludność obsługiwana przez oczyszczalnię ścieków (w % ogółu liczny ludności),
- Długość powstałej sieci oświetlenia ulicznego,
- Liczba zmodernizowanych punktów oświetleniowych,

Cel operacyjny 4.3 Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych

- Liczba nowo wybudowanych sfer rekreacji dla dzieci i młodzieży,
- Powierzchnia nowo utworzonych terenów zielonych,
- Powierzchnia terenów oddanych pod zabudowę turystyczną lub rekreacyjną,
- Długość ścieżek dydaktyczno – turystycznych na terenie gminy,
- Liczba organizowanych zawodów sportowych,
- Długość nowo wybudowanych ścieżek rowerowych i ciągów spacerowych,
- Długość nowo powstałych sieci szlaków rowerowych,
- Liczba kąpielisk,
- Długość zmodernizowanych dróg będących dojazdem do ośrodków wypoczynkowych,

Cel operacyjny 4.4 Rozbudowa infrastruktury sportowej

- Liczba nowo wybudowanych obiektów sportowych,
- Powierzchnia zmodernizowanych obiektów sportowych,
- Ilość nakładów inwestycyjnych przeznaczonych na rozbudowę infrastruktury sportowej,

Cel operacyjny 4.5 Modernizacja obiektów użyteczności publicznej

- Liczba nowo wybudowanych i zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej,
- Stopień funkcjonalności obiektów,
- Liczba przeprowadzonych termomodernizacji,
- Stopień dostosowania przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych,

Cel operacyjny 4.6 Wspieranie działań służących rozwojowi budownictwa mieszkalnego

- Liczba opracowanych Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego,
- Powierzchnia terenów przypadających pod budownictwo mieszkaniowe,
- Liczba stworzonych mieszkań socjalnych i komunalnych,
- Liczba zmodernizowanych obiektów przeznaczonych pod mieszkania socjalne,

IV. ZAKOŃCZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Zblewo na lata 2014-2020 jest wynikiem pracy zespołu ludzi, którzy poprzez aktywny udział w jej sporządzaniu nakreślili podstawowe priorytety, którymi należy się kierować w celu poprawy ogólnej jakości życia w gminie. Opracowany dokument jest zatem wyrazem woli wspólnego działania różnych środowisk lokalnych dla pożądanego kierunku rozwoju gminy.

Zadaniem Strategii jest dostosowywanie prowadzonej przez samorząd polityki społeczno-gospodarczej do bieżących potrzeb gminy i wzrastających oczekiwań społeczności lokalnej oraz do przemian politycznych i gospodarczych zachodzących w kraju. Niniejszy dokument będąc opracowaniem o charakterze strategicznym stanowi spójną i przemyślaną całość. Jest również najważniejszym dokumentem planistycznym, zwierającym długoterminowy program rozwoju gminy w formie zestawu zhierarchizowanych zadań w celu osiągnięcia określonego stanu. Realizacja zawartych w Strategii działań jest uwarunkowana pomyślną współpracą zarówno w obrębie samego Urzędu Gminy, jak i w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego.

Ponadto wyznaczone cele umożliwiają efektywną realizację misji gminy, a dokument jest bazą do opracowywania programów operacyjnych, sporządzania i aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów inwestycyjnych oraz corocznych budżetów gminy.

Twórcy Strategii mają nadzieje, że wyznaczone kierunki działania będą zrozumiałe dla wszystkich mieszkańców gminy Zblewo i wraz z władzami samorządowymi będą je wspierali oraz dążyli do sprawnej i efektywnej realizacji postawionych zadań.

Podstawowym narzędziem do wprowadzania jakichkolwiek zmian jest kapitał. To właśnie jego napływ jest warunkiem koniecznym przeprowadzenia nakreślonej ścieżki rozwoju gminy. „Strategia Rozwoju Gminy Zblewo na lata 2014 - 2020” zawierająca perspektywiczną ścieżkę rozwoju jest dokumentem, który może stanowić podstawę do ubiegania się o środki zewnętrznego finansowania, a w szczególności z Unii Europejskiej w ramach prowadzonej polityki regionalnej.

Spis tabel

Tabela 1. Ludność ludności wg płci zamieszkała w gminie Zblewo w latach 2009-2012 11
Tabela 2. Ruch naturalny ludności wg płci w gminie Zblewo w latach 2009 - 2012 12
Tabela 3. Migracje na pobyt stały z podziałem na miasto i wieś w gminie Zblewo w latach 2008 – 2012 12
Tabela 4. Liczba bezrobotnych wg płci w gminie Zblewo w latach 2009 – 2012 15
Tabela 5. Bezrobotni zarejestrowani w gminie Zblewo w latach 2009-2012 16
powyżej 50 roku życia 16
Tabela 6. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Zblewo 19
Tabela 7. Leśnictwo we wszystkich formach własności w gminie Zblewo w latach 2009 - 2012 20
Tabela 8. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych w gminie Zblewo 24
Tabela 9. Infrastruktura drogowa w gminie 28
Tabela 10. Wodociągi w gminie Zblewo w latach 2008-2011 29
Tabela 11. Kanalizacja w gminie Zblewo w latach 2008-2011 30
Tabela 12. Wykaz placówek oświatowych w gminie Zblewo 33
Tabela 13. Dane dotyczące szkół w gminie Zblewo w latach 2009-2012 34
Tabela 14. Komputeryzacja szkół w gminie Zblewo w latach 2009-2012 35
Tabela 15. Wyniki sprawdzianu na zakończenie SP w gminie Zblewo w porównaniu z dwoma dużymi miastami 35
Tabela 16. Wyniki sprawdzianu na zakończenie gimnazjum w gminie Zblewo w porównaniu z dwoma dużymi miastami 36
Tabela 17. Dane dotyczące wyboru dalszych szkół przez absolwentów gimnazjów 36
Tabela 18. Powody, liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2010-2012 38
Tabela 19. Rodzaje wsparcia udzielonego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 40
2010 40
Tabela 20. Struktura własnościowa gruntów rolnych w gminie Zblewo 41
Tabela 21. Użytkowanie gruntów wg Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 roku 42
Tabela 22. Podmioty wg rodzajów działalności 43
Tabela 23. Wykaz szlaków rowerowych na terenie gminy Zblewo 47
Tabela 24. Dochody budżetu gminy 2009 – 2012 (w zł) 49

Tabela 25. Wydatki z budżetu gminy 2009 – 2012 (w zł) 49
Tabela 26. Sytuacja finansowa gminy Zblewo w latach 2009-212 (w zł) 50

Spis rycin

Rycina 1. Położenie gminy Zblewo 8
Rycina 2. Struktura ludności (w wieku 13 lat i więcej) według poziomu wykształcenia i powiatów w 2011 r. 15
Rycina 3. Szlaki turystyczne w gminie Zblewo 47

Spis wykresów

Wykres 1. Struktura liczby ludności wg wieku ekonomicznego w gminie Zblewo w latach 2009-2012 13
Wykres 2. Struktura liczby gospodarstw wg grup obszarowych wg Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 roku 43